

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**OKUL YÖNETİCİLERİNİN TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ÖZELLİKLERİNİN
İNCELENMESİ**

Çağlar MAVİŞ
ORCID: 0000-0003-1198-7704

Danışman
Prof. Dr. Ertuğrul USTA
ORCID: 0000-0001-6112-9965

Konya – 2024

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)

Yüksek Lisans öğrenimim boyunca bende desteğini esirgemeyen başta danışmanım Prof. Dr. Ertuğrul USTA'ya ve öğrettikleriyle bana değer katan Prof. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR'a, Doç. Dr. Şemseddin GÜNDÜZ'e, Doç. Dr. Yakup YILMAZ'a ve Dr. Öğr. Üyesi Fatih KALECİ'ye teşekkürlerimi sunarım. Emekleriyle benim bu yaşa gelmemde ve toplum içindeki rolümde katkısı olan annem Keziban SOYLU'ya ne kadar teşekkür etsem hakkını ödeyemem.

Çağlar MAVİŞ

Temmuz 2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
KISALTMALAR	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlar (Varsayımlar).....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar	6
2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)	8
2.1. Teknoloji	8
2.1.1. Teknoloji ve Eğitim.....	8
2.2. Tarihsel Süreç İçerisinde Eğitim Teknolojisi	10
2.2.1. Eğitim Alanında Teknolojik Gelişmeler	10
2.2.2. Eğitim Alanında Teknolojinin Kullanımı.....	11
2.2.3. Eğitim Alanında Teknolojinin Yeri ve Önemi	12
2.2.4. Eğitim Ortamlarına Teknolojinin Entegrasyonu	13
2.2.5. Entegrasyonu Engelleyen Faktörler	15
2.3. Türkiye’de Eğitim Teknolojileri Faaliyetleri	16
2.3.1. Temel Eğitim Programı	17
2.3.2. Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH).....	20
2.3.3. Eğitim Bilişim Ağı (EBA).....	21
2.3.4. Tasarım Beceri Atölyeleri	22
2.4. Liderlik	23
2.4.1. Liderlik Türleri	24
2.4.1.1. Geleneksel Liderlik Yaklaşımları.....	24
2.4.1.1.1. Özellikler Yaklaşımı.....	24
2.4.1.1.2. Davranışlar Yaklaşımı	25
2.4.1.1.3. Durumsallık Yaklaşımı.....	26
2.4.1.2. Çağdaş Liderlik Yaklaşımları.....	26
2.4.1.2.1. Kültürel Yaklaşım	27

2.4.1.2.2. Vizyoner Yaklaşım.....	27
2.4.1.2.3. Öğretimsel Yaklaşım.....	28
2.4.1.2.4. Etik Yaklaşım.....	28
2.4.1.2.5. Değişim Yaklaşım.....	28
2.5. Teknoloji Liderliği.....	29
2.5.1. Teknolojik Liderlik İlkeleri.....	30
2.5.1.1. ISTE Standardı.....	30
2.6. Teknoloji Liderliği ve Okul Yöneticileri.....	31
2.6.1. Okulda Yöneticilerin Teknoloji Kullanım Sorumlulukları.....	32
3. YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli.....	35
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme (Araştırmanın Çalışma Grubu) (Katılımcılar) ..	35
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	36
3.4. Verilerin Toplanması.....	36
3.5. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi).....	37
3.5. Verilerin Analizi.....	37
4. BULGULAR.....	40
4.1. Çalışmaya Katılan Okul Yöneticilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri.....	40
4.2. Okul Yöneticilerinin Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	43
4.3. Okul Yöneticilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri ile Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarına Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılarak İncelenmesi.....	49
4.4. Okul Yöneticilerine Uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarının İlişki Düzeylerinin İncelenmesi.....	55
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	57
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	57
5.3. Öneriler.....	65
KAYNAKLAR.....	67
EKLER.....	74

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Özelliklerinin İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **79** sayfalık kısmına ilişkin, 22/07/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%28** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

22/07/2024

Çağlar MAVİŞ

Prof. Dr. Ertuğrul USTA

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

22/07/2024

Çağlar MAVİŞ

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AECT: Eğitimde İletişim ve Teknoloji Birliği

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

FATİH: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi

ISTE: Uluslararası Eğitim Teknolojileri Topluluğu

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

NETS-A: Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları

OECD: Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı

TBA: Tasarım Beceri Atölyeleri

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

OKUL YÖNETİCİLERİNİN TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Çağlar MAVİŞ

Bu çalışmanın amacı, Konya ilinin merkez ilçeleri Selçuklu, Meram ve Karatay'da görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerini incelemektir. Araştırmaya, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapan 127 okul yöneticisi katılmıştır. Katılımcılara, teknoloji liderliği algılarını ölçmek amacıyla "Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği" uygulanmıştır. Veriler, IBM SPSS 26 Statistics Paket Programı ile analiz edilmiştir. Cinsiyet değişkeni ile ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında Independent Samples T Testi, diğer değişkenler için ise One Way ANOVA Testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıklar Tukey ve Games-Howell testleri ile belirlenmiştir. Ölçek ve alt boyutlarının güvenilirliği, cronbach's alpha değerleri ile ölçülmüş ve yüksek derecede güvenilir bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticileri mobil cihazları derslerde öğretim amacıyla kullanmakta ve en çok matematik dersinde mobil öğrenmeyi tercih etmektedir. Öğretmenler ayrıca, öğrencilerini okul dışında mobil öğrenmeye teşvik etmekte ve mesleki kişisel gelişimleri için mobil öğrenmeyi kullanmaktadır. Mobil öğrenmenin avantajları arasında zengin içerik sunma, zamandan ve mekândan bağımsız öğrenme gibi unsurlar bulunmaktadır. Ancak, öğretmenin etkinliğini azaltma, bağlantı problemleri ve uygun olmayan içerikler gibi sınırlamaları da vardır. Sonuç olarak, mobil öğrenmenin önemi giderek artmakta ve sınıf öğretmenlerinin bu konuda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutumları, mesleki kıdem süresi, dijital çağ öğrenme kültürü, sistematik gelişim, dijital vatandaşlık ve mesleki gelişimde mükemmellik gibi faktörlerden etkilenmektedir. Bu çalışma, eğitim politikaları ve öğretmen eğitim programlarının geliştirilmesinde önemli bilgiler sunmaktadır. Mobil öğrenmenin etkin kullanılabilmesi için öğretmenlerin bu teknolojilere adaptasyon süreçlerinin desteklenmesinin faydalı olacağı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Teknoloji Liderliği, Eğitim Teknolojisi, Okul Yöneticileri.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Computer Education and Instructional Technology
Computer Education and Instruction Technology Program
Master Thesis

EXAMINATION OF TECHNOLOGY LEADERSHIP CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS

Çağlar MAVİŞ

The aim of this study is to examine the technology leadership characteristics of school administrators working in the central districts of Konya province, namely Selçuklu, Meram, and Karatay. The study involved 127 school administrators working at the primary and secondary education levels during the 2023-2024 academic year. The "School Administrators' Technology Leadership Scale" was administered to the participants to measure their perceptions of technology leadership. Data were analyzed using the IBM SPSS 26 Statistics Package Program. Independent Samples T-Test was used to compare scale and sub-dimension scores by gender, and One Way ANOVA Test was used for other variables. Differences between groups were determined using Tukey and Games-Howell tests. The reliability of the scale and its sub-dimensions was measured by Cronbach's alpha values, and they were found to be highly reliable. According to the research results, school administrators use mobile devices for instructional purposes in lessons, with a preference for mobile learning mostly in mathematics. Teachers also encourage students to engage in mobile learning outside of school and use mobile learning for their professional development. The advantages of mobile learning include providing rich content and enabling learning independent of time and place. However, it also has limitations such as reducing teacher effectiveness, connection problems, and inappropriate content. In conclusion, the importance of mobile learning is increasing, and classroom teachers need to be made aware of this. School administrators' attitudes towards technology leadership are influenced by factors such as professional seniority, digital age learning culture, systematic development, digital citizenship, and excellence in professional development. This study provides important insights for developing educational policies and teacher training programs. It has been revealed that it would be beneficial to support teachers' adaptation processes to these technologies in order to use mobile learning effectively.

Keywords: Leadership, Technology Leadership, Educational Technology, School Administrators.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi başladığından beri insanlar, doğayı kontrol altına almaya çalışma çabası ve kendi isteğine göre yönlendirme isteği içindedir. Bu durum başlangıçtan itibaren insanların teknolojik uygulamalarla ilgilendiğinin bir göstergesidir (Akbaş, 2003).

Günümüzde insan yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelen teknoloji, her geçen gün kat ettiği yol ile yaşamımızı kolaylaştırmakta ve vazgeçilmez bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok gündelik işimizi evimizde oturduğumuz yerden yapabilmekteyiz. Asıl olarak insanların hayatını kolaylaştırması düşünülen teknoloji, her alanda kullanılmaya başlaması sebebi ile bir kolaylık olmaktan çıkıp günümüzde elzem olarak görülmeye başlanmış ve uygulanması gereken bir ilke haline gelmiştir (Görgülü vd., 2013).

Her alanda kullanılan teknolojinin gündelik yaşamımızın bir parçası olan eğitim alanında kullanılması kaçınılmazdır. Eğitim teknolojisi eğitim öğretim sürecindeki problemlerin çözümü, kişileri, metotları, fikirleri, materyalleri ve organizasyonları barındıran karmaşık bir süreçtir. Teknoloji sürekli gelişim hali içerisinde olup, bu durum eğitim materyallerini de etkilemekte ve ağ içerisine taşımaktadır (Eren & Kurt, 2011). Bu durum ile beraber okullarda hem okul idaresi hem de öğretmenler; eğitim öğretim faaliyetleri kapsamında, teknolojik gelişmelerin el verdiği kadarı ile teknolojiden faydalanmaktadır.

Bilgisayar bileşenleri, internet (ağ) vb. kullanıyor olmak ile teknolojiye sahip olduğumuz söylenemez. Önemli olan bunun ders programlaması süreci ile birleşmesidir. Teknolojinin gelişimi ile beraber insanların talepleri de değişmekte ve bu istekleri karşılamak için okul yöneticilerinin üzerine yeni sorumluluklar yüklenmektedir. Teknolojik gelişmelerin takibi, gerekli olan araç gereçlerin temin edilmesi ve bu materyallerin öğretim sürecinde etkin kullanılması, aktüel olması ve sisteme entegre edilmesi işleyen bir sistemin kurulması gerekmektedir (Shi & Bichelmeyer, 2007).

Öğrencilerin okuldaki derslerinde teknoloji kullanımının sadece internet araştırma gibi basit bir kullanım alanında kalıyor ise teknoloji ile eğitim birleşmesinin düşük düzeyde olduğunu belirtmektedir. Ancak, öğretmenlerin verdiği proje ödevleri, yapılan projeler ve çoklu ortam sunusu gibi çeşitli beceri görevlerini teknolojiyi kullanarak yaparlar ise yüksek düzeyde teknoloji ile eğitimin birleşmesinin olduğunu, belirtmektedir (Cuban vd., 2001).

İdareciler belirli bir süreç boyunca online mesleki gelişim ile ilgili ders alırken, teknoloji ile eğitimin entegrasyonunu ve teknoloji liderliği konusunda düşüncelerinin farklılaşması incelenmiştir. 33 eğitim kurumu müdürünün üzerinde gerçekleştirilen araştırma neticesinde, araştırmaya katılan okul müdürleri teknoloji liderliğinin ortak mesuliyet gerektiren liderlik türü olduğu konusunda aynı düşüncededirler. Ancak öğretmenlerin bu mesuliyeti paylaşan bireyler olmadıklarını belirtmişlerdir. Okul idarecileri ayrıca bu iş için doğru kişilerle çalışmanın, doğru kaynak ve teknoloji ile eğitimin birleşmesi olayının, nasıl olduğunu anlama noktasında mühim olduğunu kabul etmektedirler (Ertmer vd., 2002).

Teknolojik gelişmelerin eğitime entegre olurken bazı sorunların kaçınılmaz olduğu belirtilmektedir (Hacıfazlıoğlu vd., 2010). Flanagan ve Jacobsen (2003), bu engellere kaynak oluşturulmuş sorunları temel olarak dört başlık altında incelemiştir: “*Pedagojik Konular, Eşitlik Kaygısı, Yetersiz Profesyonel Gelişim ve Yetersiz Teknoloji Liderliği*”.

Giriş bölümümüz altında problem durumundan, araştırmanın amacından, araştırmanın öneminden, varsayımlardan ve sınırlılıklardan bahsedilmiştir ve tanımlar verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerinin incelenmiştir. Öncelikle; liderlik, teknoloji liderliği ve teknoloji liderliğinin eğitim süreçlerine entegrasyonu açıklanmıştır. Bilindiği üzere günümüzde teknoloji hayatın birçok alanına girmiş ve hayatımızın vazgeçilmez bir ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında birçok teknolojik gelişme olmuş ve bu teknolojik gelişmeler ders materyali, toplantı araçları ve idari işlerde kullanılmaya başlanmıştır. Okullarda bu gelişmelerin entegrasyonu için eğitim yöneticileri ve bilişim teknolojileri öğretmenleri önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Gerçekleştirilen çalışmada eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerinin eğitim-öğretim alanına nasıl yansıdığı ortaya çıkarılmıştır.

1.1. Problem Durumu

21. yüzyıl ile beraber bilişim teknolojilerinin gelişimi ile birlikte, okullar teknolojik materyaller, teknoloji kullanımı konusunda uzmanlar ve derse giren öğretmenlerin teknolojik araç ve gereçlere uyum sağlaması için yetiştirilme gibi talepleri okul yönetimlerine iletmeye başladı (Şişman Eren, 2010).

Teknolojik gelişmeleri yakından takip eden eğitimciler bunları derslerinde kullanmada yetersiz kalmaları ve MEB tarafından bu konularda verilen hizmet içi eğitimlerin kalitesiz ve

yetersiz oluşu karşımıza çıkan güncel bir problem olarak durmaktadır. Eğitim kurumlarında eğitim öğretim sürecinin iki temel taşı olan eğitim alan ve eğitim verenlerin teknoloji liderlerinden çok sayıda beklentileri bulunmaktadır. Okullara görevlendirilen bilişim ve teknoloji öğretmenleri bir teknoloji lideri olarak görülmekte ve alanında her konudan anlayan bir uzman ve teknik servis elemanı gibi algılanmaktadır (Göktaş & Topu, 2012).

Eğitim kurumlarında teknolojik gelişimin eğitim öğretim süreçlerine ve yönetsel faaliyetler ile uyum için yürütülmesi sürecinde koordinasyon sağlama, pratik yapma, planlama, örnek olma, strateji geliştirme, isteklendirmek gibi liderliğin gerektirdiği davranışlar büyük bir ehemmiyete sahiptir (Bülbül & Çuhadar, 2012). Eğitim kurumunun başarılı bir kurum olup olmadığına kara vermede genellikle o kurumda eğitim alan öğrencilerin akademik başarı düzeylerine bakılmaktadır. Okul idarecileri eğitim ortamlarının daha kaliteli bir hale gelmesi için birinci dereceden görevlidirler. Bu sebeple okul yöneticileri okulun başarısında büyük rol oynamaktadır (Aksoy & Işık, 2008).

Eğitim kurumu müdürlerinin eğitim konusunda sahip olması gereken güncel bilgi alanları; Öğretim programı, öğretim ve değerlendirmedir. Günümüz okullarının teknolojik gelişmelerin idari faaliyetlerde ve öğretim içerisinde kullanılması düşüncesi daha çok gündeme gelmesiyle eğitim kurumu idarecilerinin iş tanımlarına “*Teknoloji Liderliği*” eklenmiştir (Sezer & Deryakulu, 2012).

Günümüzde okul yöneticilerinin liderlik özelliklerinden birisinin de teknoloji liderliği olması belirtilmektedir. Okullarda, okul yöneticileri kurumlarını hedeflerine ulaştırabilmek için okullarına teknoloji konusunda yön vermeli ve bu konuda liderlik etmelidir. Günümüzde iyi bir liderde bulunması gereken bir özellikte teknoloji alanındaki gelişmeleri takip edebilmesidir (Ulutaş, 2015).

Yönetim kadrosunda çalışan insanların teknoloji bilgisini, kurumunda çalışan insanlara teknoloji kullanımı konusunda destek vermesi gerekmektedir. Eğitim kurumlarının hedeflerini gerçekleştirebilmesi için teknolojik gelişmelerin kullanılmasının elzem olduğu ve okul idarecilerinin teknoloji kullanımında yeterli düzeyde becerilere sahip olması gerektiği belirtilmiştir (Turan, 2002).

Sonuç olarak eğitim kurumu idarecilerinin teknoloji liderliği konusunda bilgi birikimi, kendini güncellemesi ve diğer yeterlilikleri, eğitim öğretim sürecinde teknolojik materyalleri

etkin ve verimli kullanmada ne kadar başarı sağlayacağı konusunda etkili olmaktadır (Irmak, 2015).

Okul yöneticiliğinin teknoloji liderliği alanında literatürde birçok kaynak mevcuttur. Son yıllarda özellikle bu alan ile ilgili yapılan çalışmaların sayısı geçmiş yıllara göre bir hayli artmıştır. Eğitim kurumlarında kritik önem sahip olan okul yöneticileri teknolojik gelişmelere karşı ilgilerinin her geçen arttığını görebilmekteyiz. Literatürde görülen konularda bunu destekler niteliktedir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliklerinin incelenmesi konusunda araştırmalar yapılmış ise de teknoloji alanındaki gelişmeler bu alandaki eksiklikleri ortaya koymaktadır. Yapılmış olan bu araştırmanın eğitim kurumu yöneticilerinin teknoloji liderliği özellikleri boyutunda araştırmacılara ve ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmamızın ayrıca Millî Eğitim Bakanlığının yönetici seçme kriterlerinde standart oluşturulması noktasında katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Bu çalışma tüm okul yöneticilerine ulaşmanın imkânsız olması nedeniyle Konya iline bağlı Selçuklu, Meram ve Karatay ilçelerinde eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerine 2023-2024 yılları içerisinde istekli 124 okul yöneticisinin görüşleri incelenerek, okul yöneticisinin teknoloji liderliği özelliklerini incelenmiştir. Tüm anlatılanlar izinde araştırmanın problem cümlesi okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorular yanıt bulunmaya çalışılmıştır.

1. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri ne düzeydedir?
2. Okul yöneticilerinin teknolojiyi eğitim alanında kullanılmasına karşı düşünceleri ne düzeydedir?
3. Okul yöneticilerinin teknolojik gelişmelere karşı tutumları ne düzeydedir?
4. Okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumları ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim açısından teknolojik gelişmelerin varlığı günümüzdeki kadar fazla değildi. Bu sebeple teknolojik araç kullanımının okullarda kullanılması çok eskiye dayanmamaktadır. 90'lı yıllarda insan hayatında yaygınlaşan bilgisayarın kullanılmaya başlaması ile bilişim teknolojileri eğitim kurumlarında boy göstermeye başlamıştır (Günbayı & Cantürk, 2011).

Günümü şartlarında teknoloji eğitimin elzem bir materyali olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılan FATİH projesi ile dersaneler teknoloji alt yapısı oluşturmaya başlanılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan eğitimcilere bu konuda eğitimler vermiştir (Aktaş, 2016).

Millî Eğitim Bakanlığı başta FATİH projesi olmak üzere teknolojik materyallere ciddi anlamda yatırım yaptığını söylemek yanlış olmaz. Buradaki amaç Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan öğretmenlerin bilişim teknolojilerini aktif şekilde kullanmalarını sağlamak ve eğitim kalitesini artırmaktır (Öztaban, 2020).

Okul idarecilerinin eğitimden eğitimde teknolojiyi kullanabilmeyi beklmeleri için kendilerinin konuya hâkim olması gerektiği aşikârdır. Eğer konuya hâkimiyetleri yok ise bu konuda ne rol model ne de yol gösterici olabilirler. Bu bağlamda okul idarecileri Teknoloji Liderliği konusunda ne kadar donanımlı olduklarını bilmeleri, eksiklikleri var ise tamamlamaları güçlü yönlerini vurgulayarak, teknoloji liderliği davranışlarının değerinin ortaya konulması açısından önemlidir. Bu araştırma Konya ili Selçuklu, Meram ve Karatay ilçelerinde görev yapan ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görevli okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerinin ne düzeyde olduğunu belirleyeceği düşünülmektedir. Araştırmamızın literatüre katkı sağlayarak, Millî Eğitim Bakanlığına yol gösterici olacağı öngörülmektedir.

1.4. Sayıtlar (Varsayımlar)

- Araştırmada “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Çevrimiçi Web Anketi” ile toplanan verileri gerçeği yansıtmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu araştırma Konya iline bağlı Selçuklu, Meram ve Karatay ilçelerinde görev yapan ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görevli okul yöneticileri ile sınırlandırılmıştır.
- Bu araştırma verileri 2023-2024 yıllarında görevli okul yöneticileri ile sınırlandırılmıştır.
- Bu araştırma istekli yöneticiler ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

- **Teknoloji Lideri:** Teknolojinin ortak bir amaç için bir araya gelmiş toplulukta en fazla yarar sağlaymış şekilde uygulanmasında gerekli senkronizasyonu yapan, insanları etkileyen ve yönlendiren şahıs.
- **Okul Yöneticisi:** Eğitim kurumunun hedeflerine ulaşması için, eğitim kurumunun tüm paydaşları arasındaki gerekli uyum ve koordinasyonu sağlayan kişi veya kişilere denir.
- **Öğretmen:** Belirli bir akademik alanda bilgi düzeyine sahip ve bu bilgiyi hitap edeceği yaş grubuna hangi yöntem ve teknikle ne kadar sürede vereceği konusunda alanında uzman kişiye denir.
- **Teknoloji:** İnsanların hayatlarını kolaylaştırması için yine insanlar tarafından elde olan bilgi birikimi ve malzemeler ile sürekli gelişim sonucu ortaya hayatı kolaylaştıran ürünler çıkaran bilgi birikimi.

- **Bilişim Teknolojisi:** Elektronik veriler üzerinde; bilgiyi işleme, saklama, güvenli bir hale getirme ve takas etmek için fiziksel cihazların kullanılması olarak bilinmektedir.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)

2.1. Teknoloji

Teknoloji bir terim olarak bilimin günlük yaşam gereksinimlerinin giderilmesine ya da insanın çevresini biçimlendirme ve değiştirme çabalarına dönük uygulamaları ifade etmektedir. Nitekim bilimsel çalışmalar sonucunda ulaşılan bilgiler ve elde edilen bilgilere ilişkin yöntem ve süreçler teknolojiyi ortaya çıkarmaktadır. Teknoloji yapılan incelemeler neticesinde varılan çıktıların veriye ve somut çıktılara evrilerek insanların faydasına sunulması sürecini göstermektedir (Banoğlu, 2012).

İnsanoğlunun bilim aracılığıyla doğaya üstünlük sağlama süreci olan teknoloji mevcut sorunları belirlenen hedefler ve amaçlar doğrultusunda gözlem ve bilimsel bilgi kullanarak bertaraf etmeyi hedeflemektedir. Teknoloji insanların ve çağdaşlığın bir göstergesidir. İnsan davranışlarını ve ilişkilerini doğrudan etkileyerek kültürün maddi boyutunu oluşturmaktadır (Şişman E. E., 2010).

Tarihsel gelişim süreci içerisinde ilk çağlardan günümüze değin insanoğlunun hayatta kalma mücadelesi başlamıştır. Teknoloji bu mücadele sürecinde hızla ilerleyerek gelişim göstermiştir. Günümüzde hayatın birçok alanının nüfus eden teknolojiye vazgeçilmez bir hal almıştır. Var olan düzenin geliştirilmesinin yanı sıra verimliliğin ve etkinliğin artırılması için gerekli olan bilgi ve araçlar teknoloji kapsamında yer almaktadır. Dolayısıyla teknoloji değiştirici ve dönüştürücü bir güce sahiptir (Çakır, 2020).

Sonuç itibariyle teknoloji kavramı bireylerin çevresini tanıma ve doğayla olan mücadele sürecini, bireysel yöntemler aracılığıyla sağlayan keşif ve üretim sürecidir. Günümüzde teknolojik gelişmeler son derece hızlı şekilde gerçekleşmekte ve yaşamın her alanına etki etmektedir. Bu durum toplumsal kurumlar için teknolojinin bir tercih değil zorunluluk ve vazgeçilmez bir unsur olduğunu göstermektedir (Ertmer, ve diğerleri, 2002).

2.1.1. Teknoloji ve Eğitim

Bireyler dünyaya geldikleri zamandan başlayarak çevrelerini incelemeler yapmaya ve verileri edinmeye yönelik bir çaba içerisindeydir. Ulaşılan bilgiler kendisinden sonra gelen kuşaklara aktarılmaktadır. Dolayısıyla bilgi aktarımı her dönemde mevcut teknolojiye uyumlu şekilde sağlanmaktadır. Teknolojide yaşanan gelişmeler eğitim alanında çeşitli yeniliklere yol

açmıştır. Örneğin eğitim alanında ilk alfabe ve yazının bulunmasıyla insanların birbirlerine bilgi aktarması daha kolay bir hal almış, elde edilen bilgilerin kaydedilmesi ve saklanması için etkili bir yöntem izlenmiştir. Akabinde süreç kâğıt ve yazı araçlarının icadı ile ilk kitaplarını oluşturulması ve matbaanın keşfine yol açmıştır. Günümüzde etkileşimli tahtalar eğitim alanında aktif olarak kullanılmaktadır. Bu durum teknolojiye yaşanan gelişmelerin eğitimde izlenen yeniliklerin bir göstergesidir (Akbaş, 2003).

Eğitim kavramı bireylerin mevcut teknolojiyi öğrenirken diğer yandan etkin kullanım becerileri kazanması ve benimseyebilmeleri olarak nitelendirilmektedir. Küreselleşmenin etkisiyle günümüzde kurumlar varlıklarını sürdürebilmek için eğitime ihtiyaç duymaktadır. Her alanda eğitilmiş, donanımlı, becerili ve bilgili insanlara gereksinim duyulmaktadır. Nitekim toplumların gelişmesi eğitim faaliyetlerinde bireylere gereksinim duyduğu bilgi aktarımının ve yeni beceriler kazandırma sürecinin etkin hale getirilmesi ve geliştirilmesiyle doğrudan bağlantılıdır (Durak, 2022).

Sağlıklı bir bilgi aktarımı için yeni teknolojilerin eğitim ve öğretim sürecine entegre edilmesi gerekmektedir. Eğitim ve teknoloji arasındaki ilişki modern dönem insanının yaşadığı teknolojik ortama ayak uyduran bilmesi amacıyla eğitiminin öneminin anlaşılmasını gerektirmektedir. Bu ilişkide mevcut teknolojilerin eğitim alanı da uygulanması da teknolojiye ilerlemeyi sürdürmek için önemli bir unsur oluşturmaktadır (Göktaş & Topu, 2012).

Eğitim süreçlerinde teknoloji kullanımı öğrenmenin niteliğini artırma, öğrenme faaliyetlerinde hedefe ulaşmak için harcanan sürenin azalması ve öğrenmenin etkililiğini artırma gibi çeşitli faydalar sunmaktadır. Ayrıca teknolojinin entegrasyonu ile eğitimin niteliği düşürülmeden maliyet düşürülmekte öğrencinin öğrenme ortamında daha etkin olması sağlanmaktadır. Bilginin elde edilmesi ve erişiminin kolaylaştırılması için internet, kamera, televizyon, tablet ve akıllı telefon başta olmak üzere çok sayıda teknolojik cihaz kullanılmaktadır (Fraenken, Wallen, & Hyun, 2012).

Teknolojinin hızlı geliştiği ve değiştiği günümüz şartlarında her alanda olduğu gibi eğitim alanında da teknolojinin etkin kullanımı bir zorunluluk halini almıştır. Toplumlar arasındaki rekabeti ve üstünlük mücadelesi bilim ve teknoloji alanında yapılan yenilikler ile belirlenmektedir. Şiddetlenen rekabet ortamında varlık gösterebilmek ve dünya genelinde söz sahibi olabilmek için teknolojinin etkin kullanıldığı bir eğitim alanına gereksinim

duyulmaktadır. Nitekim eğitim sisteminde teknolojinin önemli bir yeri bulunmaktadır (Aksoy & Işık, 2008).

Teknoloji kullanılmadan okullarda gerçekleştirilen eğitimin yeterince etkili ve kaliteli olması mümkün değildir. Eğitim teknolojisi kavramı öğrenmenin tüm işlevlerini kapsayan ve öğrenme aşamalarının tamamında etkili olan bütünleşik bir süreci ifade etmektedir. Üretimi tamamlanan her teknolojik araç eğitim ortamlarına entegre edilemez. Daha açık bir ifadeyle eğitim alanının daha etkili hale getirilmesi için mevcut teknolojilerin eğitim ortamlarına belirli bir program içerisinde entegre edilmesi gerekmektedir. Ayrıca aktif şekilde kullanılması eğitim teknolojisi olarak tanımlanmasında bir ölçüttür (Gültekin, Bilgin, Özkan, & Sinç, 2024).

2.2. Tarihsel Süreç İçerisinde Eğitim Teknolojisi

İnsanlığın ilk çağlarından itibaren teknolojiyi her dönemde eğitim alanında etkisini göstermiştir. Günümüz modern toplumunda okulların gelişmesi ve niteliklerinin artması kapsamında bilgisayar ve internetin etkili bir rolü olduğu görülmektedir. Eğitim teknolojisi alanında 1997 yılı bir dönüm noktası olmuştur. Bu yıl içerisinde dünya genelinde internet kullanıcı sayısı 100 milyona ulaşmıştır (Anderson & Dexter, 2005).

Tarihsel süreç içerisinde ilk kez elektronik posta sayısı, klasik posta aracılığıyla gönderilen mesajlardan çok daha fazla sayıda gerçekleşmiştir. Ayrıca bu dönemde veri aktarım miktarı, telefon altyapısıyla iletilen ses akış miktarından çok daha fazladır (Ulukaya, 2015).

Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler beraberinde kendini yenileyen ve dinamik bir yapıya sahip olan eğitim teknolojilerinin ortaya çıkışını hızlandırmıştır. 2000 yılı itibariyle etkileşimli çağ başlamış ve eğitim alanında yanıt sistemleri karşılıklı sağlanmıştır. Ayrıca bu dönemde dizüstü bilgisayarlar ve doküman kameraları eğitim sürecinde aktif olarak kullanılmıştır (Göktaş & Topu, 2012).

2.2.1. Eğitim Alanında Teknolojik Gelişmeler

Küresel boyutta yaşanan hızlı değişimler, teknolojiye doğrudan etki etmektedir. Söz konusu değişimler toplumların ve bireylerin birbirine daha fazla yakınlaşmasına fırsat sunarak etkileşimin artışında etkili olmuştur. Yaşanan değişimlerin eğitim sistemini etkilememesi ya da eğitim programlarında herhangi bir yeniliğe neden olmaması mümkün değildir. OECD

tarafından bilişim teknolojilerinin eğitim sistemine uyum sağlaması amacıyla ekonomik, sosyal ve pedagojik olmak üzere üç temel boyut belirlenmiştir (Barış, 2011).

Ekonomik boyut gereksinim duyulan ve gereksinim duyulacağı öngörülen ekonomik ihtiyaçlara yönelmekte iken sosyal boyutta öğrencilerin temel bir yaşam becerisiyle sayısal beceriler ve okuma yazma becerileri kazanmaları yer almaktadır. Pedagojik boyut ise eğitimi öğretim sürecinde bilişim teknolojilerinin rolüne vurgu yapmaktadır (Teke, 2019).

Eğitim alanında teknolojik gelişmeler incelendiğinde problem çözebilen, farkındalık düzeyi yüksek ve yaratıcı düşünebilen bireylerin yetiştirilmesine bilişim teknolojilerinin her geçen gün daha işlevsel bir hal aldığı görülmektedir. Bilişim teknolojileri aracılığıyla bireylerin analiz ve sentez yapabilme gibi üst düzey becerilerinin artırılması mümkündür. Günümüzde eğitim teknoloji alanındaki gelişmeler aşağıda sıralanan beş başlık altında yer almaktadır (Günbayı & Cantürk, 2011);

- Yeni teknolojik sistemler,
- Öğrenme ve öğretme süreçleri,
- Eğitim ortamları,
- Öğretim programı düzenleme yöntemleri,
- Eğitimde insan gücü.

2.2.2. Eğitim Alanında Teknolojinin Kullanımı

Dünyada çok sayıda ülke teknolojiyi eğitim sistemine uygun şekilde entegre ederek niteliği artırmaya yönelik çaba göstermektedir. Eğitim alanında teknolojinin kullanımı için çok büyük projeler geliştirilmekte ve bütçeden önemli miktarda pay ayrılmaktadır. Söz konusu projelerle öğrenci ve öğretmenleri küresel boyutta teknolojik imkanlar sunulmaya çalışılmaktadır (Mann, Reardon, Becker, Shakeshaft, & Bacon, 2011).

Türkiye’de Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi, Portekiz’de Macellan Projesi ve Amerika Birleşik Devletleri yönetimindeki federal devletlere ait projeler bu imkânı sağlamaya çalışan çeşitli projeler arasında yer almaktadır. Bu projelerle ilgili sürdürülen tartışmalarda teknolojinin eğitime katkısından ziyade maliyetlerin tartışılması

söz konusudur. Dolayısıyla teknoloji planlamasının önemi bir kez daha gün yüzüne çıkmaktadır (Erarslan, 2006).

Eğitim teknolojisi alanında yaşanan gelişmeler formal eğitim kapsamında akademik başarısının artırılmasını amaçlarken informal eğitimde iş görenlerin verimini yükseltmeyi hedeflemektedir. Dolayısıyla eğitim teknolojisi her iki alanda da aktif bir şekilde uygulanmaktadır. Genel itibariyle eğitim teknolojisi sürece, öğretmene ve öğrenciye önemli katkılar sunmaktadır (Öztaban, 2020).

Günümüzde yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler çağın getirdiği teknolojik gelişmeleri iyi okuyabilmeli, eğitim ve öğretime alanına aktarabilmeli, etik değerlere ve liderlik özelliklerine sahip olmalıdır. Dolayısıyla sosyal medyanın öğrenme ortamlarına aktarılmasının sağlanması sonucunda dijital çağ vatandaşı olan eğitim sürecinin tüm aktörleri aktif bir hale gelmiştir. Teknolojinin eğitim sistemine entegrasyonunu sürecinde öğretmenlerin eğitim düzeyleri ve tutumları, ayrılan mali bütçe, erişim imkanları, bakım ve değerlendirme ve planlama önemli faktörler arasında yer almaktadır (İzci, Çuçu, Kapan, & Atay, 2024).

2.2.3. Eğitim Alanında Teknolojinin Yeri ve Önemi

Günümüzde eğitim teknolojilerinin etkili ve verimli şekilde kullanılması öğrencilere kaliteli ve çağdaş eğitim hizmeti sunmanın en önemli koşuludur. Nitekim bireyler yaşamlarının her alanında teknolojiyi kullanmakta ve yaşadıkları çevreleri teknolojik araçlar ile donatılmış durumdadır. Dolayısıyla bireylerin eğitim alacağı okullarda da eğitim verecek öğretmenlerin teknolojiyle etkileşim içerisinde olmaları sürecin başarılı bir şekilde devamlılığında kritik noktayı oluşturmaktadır (Şahin, 2015).

Eğitim öğretim süreçlerinde araç gereç kullanımının daha fazla duyu organını harekete geçirdiği bilinmektedir. Bu araç gereçler içerisinde duyu organlarını harekete geçirme de başarılı olanlar ise teknolojik cihazlardır. Çok sayıda duyu organını harekete geçirdiği için teknolojinin eğitim faaliyetlerine kullanımının önemi vurgulanmaktadır. Ancak eğitim alanında yalnızca teknolojik aletlerin kullanılması ve diğer kaynaklardan faydalanılmaması mümkün değildir. Nitekim eğitim alanında etkili ve verimli bir öğrenimin gerçekleştirilmesi için öğrencilerin duyularına hitap eden kaynaklarda çeşitliliğin artırılması ve kullanım sıcaklıklarının dengeli olması gerekmektedir (Özen & Mert, 2024).

2.2.4. Eğitim Ortamlarına Teknolojinin Entegrasyonu

Teknolojinin gündelik yaşamın her alanına nüfus etmesi göz önünde bulundurulduğunda eğitim kurumlarının bu durumdan etkilenmemesi mümkün değildir. Dolayısıyla teknolojinin eğitim kurumlarına entegrasyonu ve etkin şekilde kullanımı bir zorunluluk hala almıştır. Yaşamın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da teknolojinin yaygınlaşması beraberinde bazı sorunları getirmiştir (Balaban, 2012).

Eğitim alanında teknolojinin kullanılması kalitenin ve verimin artırılmasında tek başına etkili değildir. Bu alana yönelik entegrasyonunun nasıl gerçekleştirilebileceğinin araştırılması gerekmektedir. Ayrıca teknolojinin eğitim programlarına nasıl dahil edileceği ve öğretmenlerin bu teknolojilerde nasıl faydalanacağı gibi sorular çözüme kavuşturulmalıdır (Şişman M. , 2011).

Eğitim ortamlarına teknolojinin entegrasyonu sürecinde yalnızca yazılım ve donanım ile ilgili sorunlar ortaya çıkmamaktadır. Söz konusu teknolojilerin sınıf ortamında kullanılmış olması sebebiyle öğretmenlerin bilgi ve deneyim bakımından öğrencilerden daha üst seviyede olması gerekmektedir. Eğitim politikalarının belirlenme aşamasında öğretmenlerin bu alandaki eksikliklerinin nasıl giderilebileceği ve teknolojinin eğitim ortamlarına nasıl daha etkin ve verimli şekilde entegre edileceği üzerine yoğunlaşılması gerekmektedir. Gerçekleştirilen çalışmalarla teknik sorunların çözülebileceği görülmektedir. Ancak yalnızca teknik sorunların çözülmesi eğitimde başarılı bir teknoloji entegrasyonunu sağlayamamıştır (Gültekin, Bilgin, Özkan, & Sinç, 2024).

Eğitim alanında teknolojinin doğru ve etkin kullanımını sağlanması için sosyal, ekonomik ve kültürel alanların iş birliği gerekmektedir. Başarılı bir entegrasyonun sağlanmasında demokratik ve katılımcı bir süreç yürütülmesi gerekmektedir. Eğitim kurumlarında teknoloji entegrasyonunun başarılı şekilde gerçekleştirilmesine okulu yöneticilerinin önemli bir rolü bulunmaktadır (Gürsel, 2020).

Okul yöneticileri teknolojiyi bilen ve aktif kullanan, liderlik özelliklerine sahip, gelişmeleri yakından takip eden, gerekli değişimleri gerçekleştirebilecek ve vizyon sahibi bireyler olmaları durumunda teknolojinin eğitim kurumunda etkin şekilde kullanımı sağlanabilir. Başarılı bir teknoloji entegrasyonu için günümüz teknoloji liderlerinin sahip olması gereken özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz, & Dalgıç, 2010);

- Teknoloji yönetim ve özel yaşama profesyonel şekilde uyarlanmalıdır.
- Teknoloji entegrasyonunu sağlanabilmesi için lider ve yönetici rollerinde dengeleyici bir vizyon izlenmelidir.
- Devamlılık gösteren izleme ve desteğin elde edilebilmesi için uygun öğretim stratejisi kullanılmalıdır.
- Yansıtıcı liderliğin uygulanması, çok yönlü algısal yönelimler ile teknoloji kullanımının izlenmesi gerekmektedir.
- Eğitim sürecinde teknolojinin kullanımının ve etkinliğinin olumlu geri dönüşleri hakkında üstler, meslektaşlar, öğretmenler ve öğrenciler bilgilendirilmelidir.

Eğitim kurumunda teknoloji entegrasyonunun başarılı şekilde gerçekleşmesiyle ilgili endişe duyan eğitim liderlerinin, kendilerinden daha önce bu entegrasyonu etkili şekilde sağlayan kurumların başarılarının nedenlerini bilmesi kritik bir öneme sahiptir. Etkili teknoloji entegrasyonunun öğrenmeyi olumlu etkilerinin olduğu ve okulda değişime imkân sağladığı görülmektedir. Teknoloji entegrasyonunu başarılı olarak uygulamaya entegre edebilen kurumlar öğrenci katılımı, vizyon paylaşımı, erişim eşitliği, mesleki gelişim ve yaygın iletişim ağı gibi ortak unsurlara sahiptir. Söz konusu unsurlar teknoloji liderlerinin amaçları olarak da nitelendirilmektedir. Zira unsurların her biri okul yöneticileri için kilit rol oynayabilecek öneme sahiptir (Görgülü, Küçükali, & Ada, 2013).

Teknolojinin eğitim kurumunu etkili ve başarılı bir şekilde entegrasyonunu da liderlerin gelişmelere uygun değişim, ayrılan bütçe ve planlama, profesyonel teknolojiye görevli personelin geliştirilmesi, kullanımda gereken altyapının ve teknik desteğin sağlanması, kullanım sonucunda öğrenme ve öğretme sürecine meydana gelecek yenilikler, entegre edilmiş bir öğretim programı gibi unsurlara dikkat etmesi gerekmektedir. Ayrıca başarılı bir uygulamada okul yöneticisinin kendisinin teknoloji lideri olarak görmesi son derece önemlidir (Baş, Baş, Zehiroğlu, Bayar, & Ünsal, 2024).

Günümüzde hızlı gelişen ve değişen dünya düzenine uyum sağlayabilmek amacıyla eğitim kurumları etkin teknoloji entegrasyonunu sağlamak zorundadır. Okul yöneticileri teknoloji entegrasyonu sağlamak için liderlik rolünü üstlenmektedir. Teknoloji liderleri, eğitim sistemi içerisinde teknolojinin entegrasyonunu bir öğretim stratejisi olarak yönlendirmek eğilimindedir. Teknolojiyi öğretme ve öğrenme sürecinde şeffaf bir araç haline getirmek amacıyla tüm bileşenlerin anlaşılması gerekmektedir. Nitekim ilerleyen süreçte varlıklarını devam ettirmek isteyen toplumlar yeni teknolojileri yakından takip etmeli ve ortaya çıkan yeni teknolojileri eğitim sistemlerine başarılı ve etkili bir şekilde entegre etmelidir (Dinç, 2019).

2.2.5. Entegrasyonu Engelleyen Faktörler

Eğitim ortamına teknoloji entegrasyonu oldukça zor ve komplike bir süreci ifade etmektedir. Teknolojinin öğrenilmesi, kabul görmesi, uygun zamanda ve alanda kullanımı ile istenilen verimin sağlanması karmaşık süreci oluşturmaktadır. Teknolojinin eğitim ortamında kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek sorunlar tam anlamıyla öngörülemez. Fakat eğitimde teknoloji kullanımı konusunda çalışmayı yürüten araştırmacılar bu süreci inceleyerek yaşanan sorunlarla ilgili ortak sonuçları belirtmiştir (Ergin, 1991).

Eğitim politikasında söz sahibi olanlar ve okul yöneticilerinin entegrasyonunda yaşanabilecek sorunların farkında olmaları ve gerekli önlemleri almaları gerekmektedir. Entegrasyon sürecini sağlıklı ve başarılı şekilde ilerlemesi için tüm değişkenlerin göz önünde bulundurulması kritik bir öneme sahiptir (Eren & Kurt, 2011).

Teknolojinin eğitim ortamına entegrasyonunda pedagojik, yetersiz mesleki gelişim, liderlik eksikliği ve eşitlikle ilgili sorunlar karşılaşılan engeller olarak nitelendirilmektedir. Teknolojiyle donatılan kurumlarda öğretmenlerin yeterli teknolojik bilgiye sahip olmadıkları sebebiyle okul yöneticilerinin bu soruna çözüm üretmeleri gerekmektedir (Irmak, 2015).

Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının farklı olması nedeniyle teknolojik kaynaklara eşit erişim imkânı bulamaması entegrasyonda bir engel teşkil etmektedir. Kurumda teknolojik imkân ve kaynaklara erişimde her öğrenci eşit imkân sunulması gerekmektedir. Teknolojinin eğitime entegrasyon sürecinde başarı öğretmenlerin bu alandaki istek ve yeterliliklerine bağlı olarak değişmektedir. Süreç içerisinde öğretmenlere gereksinim duyabilecekleri mesleki gelişim ve teknoloji kullanımı eğitimleri sağlanmalıdır (Flanagan & Jacobsen, 2003).

Mektep müdür ve müdür yardımcıları teknoloji nderliği hakkında yeterince veri donanımına sahip olmalıdır. Nitekim yeterli bilgi sahibi olunmaması durumunda belirlenen sorunların çözümü engellenmektedir. Dolayısıyla okul yöneticilerinin yeterli düzeyde teknoloji kullanımı becerisine ve teknolojik liderlik alanında bilgi sahibi olmasını sağlamış eğitimler verilmelidir. Okul yöneticilerinden entegrasyon sürecinde beklenen görevler arasında örgütsel ve kültürel değişimlere liderlik etmeleri, örnek olmaları, cesaretlendirici bir tutuma sahip olmaları ve destek sunmaları istenmektedir. Eğitim ortamında teknoloji entegrasyonunun başarılı ve etkili bir şekilde sağlanması okul yöneticileri kritik bir rol oynamaktadır (Lambert, 2005).

Okul yöneticileri bilinçli bir teknoloji kullanıcs ve kurumda etkin teknoloji kullanımını sağlayabilecek liderlik özelliklerine sahip olmalıdır. Mektep idarecilerinin kurumlarda teknoloji entegrasyonunu gerçekleştirilmesinin önündeki ilk ket mni maddi gszlklerden kaynaklanmaktadır. Eğitim teknolojilerinin aktif yararlanımı telif hakkı ve kaynak gösterme konularında personel sözlü olarak bilgilendirilmelidir. Ayrıca daha fazla bilgiye ihtiyaç duyan personel okul yöneticisi tarafından hizmet içi eğitime yönlendirilmelidir (Hew & Brush, 2007).

Okul yöneticilerinin eğitim teknolojilerinin etkin kullanımı ve eğitim kalitesi arasındaki ilişkinin farkında olması durumunda teknolojinin eğitim alanına entegrasyonu daha kolay gerçekleştirilecektir. Nitekim okul yöneticileri öğrenme ve öğretme süreçlerinde bu teknolojilerin etkin kullanımını sağlamak için üstün çaba göstermektedir. Eğitimde kullanılan teknik materyallerin mekteplerinde bulunması ve kullanılmasına yönelik hedef belirleme, kaynak bulma, paydaşların görüşlerine başvurma ve öğretmenlerin bu teknolojiyi kullanımını teşvik etme noktasında okul yöneticileri stratejik çalışmalar sürdürmektedir (Richarson, Bathon, Flora, & Lewis, 2012).

2.3. Türkiye’de Eğitim Teknolojileri Faaliyetleri

Günümüzün gereksinimlerine uygun ve donanımlı yetişen bireyler toplumların geleceği ve ilerlemesinde kritik bir öneme sahiptir. Küresel boyutta yaşanan gelişmelere bağlı olarak eğitim sisteminden beklentiler her geçen gün artmaktadır. Ülkelerin pek çoğunda olduğu gibi Türkiye’de de teknolojik gelişmeler yakından takip edilmekte ve eğitim sistemine entegre edilmeye çalışılmaktadır. Teknolojik alanda yaşanan sürekli gelişim ve ilerleme, yeni stratejik planlamaların, teknoloji politikalarının ve uygulamada yeniliklerin yapılmasını bir zorunluluk haline getirmiştir (Bülbül & uhadar, 2012).

1970 yılından itibaren Türkiye'de eğitim alanında teknolojinin kullanımına dair çalışmalar sürdürülmeye başlamıştır. Bu dönemde Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı doğrultusunda televizyon ve radyo eğitim aracı olarak yaygınlaşmaya başlamıştır. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında açık yükseköğretime ve yaygın eğitime destek sunulması için televizyonda bir eğitim kanalının yayın yapılmasına yönelik karar alınmıştır (Gürsel, 2020).

Türkiye'de 1984 yılından itibaren bilgisayar eğitim sistemine entegre edilmiş ve bilgisayar destekli eğitim Millî politikada yer almıştır. 1989, 1996 yıllarında hazırlanan Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı doğrultusunda eğitimde niteliğin artırılması amacıyla müfredatlar bilim ve teknolojideki gelişmelere bağlı güncellenmiştir. Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ile ilgili kararlar alınması ve planlamaların gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir (Uygun, 2023).

2.3.1. Temel Eğitim Programı

Türkiye'de 8 yıllık zorunlu ilköğretim, 1997 yılında yürürlüğe giren 4306 sayılı yasa ile uygulamaya konulmuştur. Yasanın uygulamaya konulması sonucunda “*Eğitimde Çağ Yakalama 2000*” projesi bir bütünlük kazanmıştır. Akabinde temel eğitim programı kapsamında yeni ilköğretim stratejisi oluşturmak amacıyla çalışmalar başlamıştır. 1998 yılında gerçekleştirilen temel eğitim programı kapsamında ilköğretim kurumlarında bilgisayar, tepe göz, yazıcı ve internetin bulunduğu bilgi teknolojisi laboratuvarları kurulmuştur. Dönem içerisinde Millî Eğitim Bakanlığı verileri incelendiğinde bilgi teknolojisi laboratuvarına sahip 2802 kurum olduğu görülmektedir (Ulutaş, 2015).

İlköğretim kurumlarının hepsinde çağdaş eğitim ve bilgi teknolojilerinin temin edilmesi hedefi kapsamında teknolojinin değişim hızının bu sınıfların kurulumu hızından daha fazla olması nedeniyle bilgi teknolojileri laboratuvarlarının kullanım sürelerinin beklenilenden daha kısa ömürlü olduğu anlaşılmıştır (Turan, 2002).

Türkiye'de her kademe okuldan mezun olan öğrencilere yönelik çağın gerektirdiği bilgi ve donanımlara sahip olabilmeleri amacıyla çeşitli proje ve programlar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilmektedir. Büyük çaplı projelerin gerçekleştirilebilmesi için projelere çok büyük kaynakların aktarılması gerekmektedir. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında ülke genelinde Millî Eğitim stratejilerinin geliştirilmesine odaklanılmıştır.

Türkiye ve Dünya Bankası arasında imzalanan “*Temel Eğitim Programı İkrar Anlaşması*”nın I.Faz Çalışmaları 1998 yılında başlamıştır (MEB, 2007a).

I.Faz Temel Eğitim Projesi Kapsamında eğitim teknolojisi ile ilgili gerçekleştirilen uygulamalar aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2802 ilköğretim okulunda 3188 bilişim teknolojileri laboratuvarı açılmıştır. Bu laboratuvarlarda bilgisayar, televizyon, yazıcı, video oynatıcı gibi teknolojik cihazlar yer almaktadır.
- Özellikle kırsal bölgede bulunan ilköğretim okullarına toplamda 56605 bilgisayar dağıtımı yapılmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitim programları doğrultusunda 25.000 ilköğretim okulu öğretmenine bilgisayar kullanımına yönelik eğitim verilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı 3000 ilkokul maarif müfettişine 1630 adeta dizüstü bilgisayar dağıtmıştır. Müfettişlere bilgisayar okur yazarlığı, öğretme stratejileri ve aktif öğrenme eğitimleri verilmiştir.
- 15928 ilköğretim okulu öğretmenine bilgisayar donanım ve yazılım hizmeti sunan firmalardan ileri düzeyde bilgisayar eğitimi verilmiştir.
- 2908 bilgisayar koordinatörüne projektör kullanım eğitimi verilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 18517 okula tepegöz dağıtılmıştır.

Temel Eğitim projesinin ilk uygulamalarının ardından II.Faz uygulamalar için çalışmalara başlanmıştır. Bu aşamada önceki hedeflerin genişletilmesi ve genel hedeflere okul öncesi, özel eğitim gibi alanlarında dahil edilmesi sağlanmıştır. II.Faz Temel Eğitim Projesi kapsamında sunulan eğitim teknolojisi uygulamaları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim ile ilgili web portalı oluşturulmuştur.
- 3000 ilköğretim okuluna bilişim teknolojileri donanımları sunulmuş, 4000 ilköğretim okuluna ise eğitsel materyaller verilmiştir.
- Süreç içerisinde daha çok öğretmen, müdür ve müfettiş yetiştirilmiştir.
- Programın hedefe uygun şekilde uygulanmasına yönelik destekler sürdürülmüş ve programın geliştirilmesi ve değerlendirilmesine yönelik etkinlikler yürütülmüştür.

İlgili proje doğrultusunda okullara bilgi teknolojilerinin entegrasyonu sonucunda aşağıda sıralanan amaçlar hedeflenmiştir;

- Okul, öğretmen, veli ve öğrenci arasındaki iş birliğinin artırılması,
- Temel eğitimin birinci sınıfından itibaren sekizinci sınıfa kadar bilgi teknoloji araçlarını öğrenme ortamlarına dahil etmek,
- Okullarda bilişim teknolojisi araçlarının etkin kullanımını sağlayarak eğitimin niteliğini yükseltmek,
- Öğrencilerin tamamına bilişim teknolojisi araçlarını etkin ve doğru kullanımı becerisi kazandırmak, bu araçlar ile problem çözme, bilgiye erişim, bilgiyi işleme ve sunma gibi yeterliliklere sahip olmalarının sağlanması,
- Eğitim süresince öğrencilerin tamamının en yeni bilişim teknolojisi araçlarına erişimini sağlamak,
- Öğrencilere aktif öğrenme ortamları sunmak,

- Öğretmenlerin ders planı hazırlama, dersleri uygulamalı işleme, eğitsel materyal hazırlama, ölçme ve değerlendirme araçları geliştirme ve kendini geliştirme sürecinde bilgisayar kullanımlarını arttırmak,
- Okul yöneticilerinin bilgi teknolojilerini kullanmasını sağlayarak idari işlerin daha hızlı ve etkin hale getirilmesini sağlamak.

2.3.2. Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH)

FATİH projesi kapsamında öğrencilerin eğitimde fırsat eşitliğine sahip olması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere kaliteli eğitim alma imkânı ve güncellenmiş eğitim içeriklerine erişim imkânı sağlanması hedeflenmiştir. Küresel boyutta eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili hayata geçirilen en büyük ve kapsamlı eğitim hareketi kabul edilen bu proje, eğitim öğretim faaliyetlerinde fırsat eşitliği sağlayarak okulların teknolojik yeterliliklerini arttırmıştır (Yurdakul, Kaya, Gökoğlan, & Altay, 2024).

2011-2017 arası dönemde proje kapsamında toplamda 432.288 etkileşimli tahta eğitim kurumlarına sunulmuştur. Ayrıca bu dönemde 700.000 öğrenci ve öğretmen tableti dağıtılmıştır. FATİH projesinin başarı ölçütleri arasında erişilebilirlik, verimlilik, fırsat eşitliği, ölçülebilirlik ve kalite yer almaktadır. Proje de zaman mekân ve araç sınırlaması olmaksızın sürekli bağımsız hizmet sunulabilmesi, belirlenen hedefler doğrultusunda verimli ve uygun çalışma ortamı oluşturulabilmesi göz önünde bulundurulmuştur. Bütün öğrenci ve öğretmenlerin eşit koşullarda en iyi ve güvenilir hizmete erişimine imkân sunarak sürecin değerlendirilmesi ve sonuçlarının ölçülmesi kapsamında geri dönütler bildirilmiştir. FATİH projesini öncelikli amacı eğitim kalitesinin gözle görülür düzeyde yükseltilmesini sağlamaktır (MEB, 2019).

Bu başarı faktörleri aracılığıyla öğrencilere fırsat eşitliği sunulmuş, öğrenciler arasında akademik başarı farklılıklarının ortadan kaldırılarak eğitimde toplam kalitenin artırılması hedeflenmiştir (Dülger, 2020).

FATİH projesi öğrencilerin ders başarısının yanı sıra ilgi alanı, katıldığı etkinlik ve yönelimin değerlendirilmesine imkân sunmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin eğitim yaşamına dair tüm verilerin analiz edilmesi mümkün hale gelmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus yalnızca elde edilen verilerin istatistiksel incelenmesi değil tüm bilgilerin birikimini

yönetimi sistemi de anlık olarak analiz edilebileceği altyapısının oluşturulması amacıdır. Elde edilen verilerin analizi gerçekleştirilerek öğrencinin daha etkin şekilde öğrenebilmesi ve kendine uygun mesleği seçebilmesinde bilgi kaynağı oluşturulmaktadır (Gürsel, 2020).

Proje etkileşimli tahta, internet kullanımı, tablet bilgisayar, teknoloji ve bilgi okuryazarlığı gibi alanları kapsamaktadır. İnternetin yaygınlaşmasıyla beraber bilgi kirliliği, geçerlilik ve güvenilirlik ile ilgili sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sorunların eğitim ortamında engellenmesi için bireylere bilgi okur yazarlığı eğitimi verilmesi kritik bir öneme sahiptir (Irmak, 2015).

Sınıfların tamamı için gereksinim haline gelen bilgisayar ve projeksiyon cihazı ihtiyacı ortadan kaldırılmış ve sağladığı internet yapısı, EBA portalı aracılığıyla öğrenci ve öğretmenlerin eğitim içeriklerine ücretsiz erişimi mümkün hale gelmiştir (Deryakulu & Sezer, 2012).

FATİH projesi sayesinde öğrencilerin yalnızca sınavlar aracılığıyla değerlendirildiği geleneksel sistem terk edilerek yeni bir sisteme geçiş sağlanmıştır. Söz konusu yeni sistemin sınıf ortamında kullanılması için tüm okullarda hızlı ve güvenli bir internet erişimine gereksinim duyulmuştur. Eğitim kurumlarına sunulan sistemler ve okulların donanım özelliklerindeki farklılıklar okul bilgi sistemiyle takip edilmiştir. Ayrıca öğrencilere okul dışında öğrenme ve öğrenmelerini pekiştirme fırsatı sunulmuştur. Bu nedenle öğrenciler mekân ve zaman sınırlaması olmaksızın eğitim içeriklerine erişim sağlamıştır. Öğrenciler Eğitim Bilişim Ağı (EBA) aracılığıyla öğrendikleri konuları tekrar edebilmektedir. (Demiraçan, 2019)

2.3.3. Eğitim Bilişim Ağı (EBA)

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen EBA, sosyal eğitim platformudur. EBA'da yer alan içerikler herkesin kullanımına açıktır. Mekân ve zaman sınırlaması olmaksızın gereksinim duyulan her an eğitim içeriklerine erişim mümkündür. Platformda bilgi teknolojilerinin eğitim alanında etkin kullanımı ve eğitimde kaliteyi artırma amaçlanmaktadır. Platform içerisinde tüm sınıf kademesine uygun, güvenilir ve detaylı bir şekilde incelenmiş içerikler, konu anlatımlı dersler yer almaktadır (Bülbül & Çuhadar, 2012).

Sosyal eğitim platformu olarak EBA öğretimin okulda ve ders zamanlarının dışında da takip edilmesini ve tekrar edilmesini mümkün kılmaktadır. Alanında uzman kişiler tarafından hazırlanan içerikler ve dijital yayıncılık firmalarının katkıları ile oluşturulmaktadır. Platform

içerisinde öğretmen ve öğrencilere bilgi paylaşımı ve yardımlaşma imkânı sunulmuştur (Aktaş, 2016).

EBA platformunda yer alan ders içerikleri, çoklu zekâ kuramına uygun şekilde hazırlanmış ve sistem bilgiyi sorgulamadan ezberlemekten ziyade analiz ve muhakeme yapabilen öğrencilerin yetiştirilmesini hedeflemiştir. Platformda öğretmenlerin oluşturdukları içeriklerden bir bilgi havuzu oluşturulmaktadır. Dolayısıyla öğretmenler arası veri alışverişi ve iş birliği mümkün hale gelmektedir. Platformun ayrıntılı şekilde verileri raporlayabilmesi, eğitim alanında yetkili kişilerin gelecek dönemlere yönelik içerik belirlemesine katkı sağlamaktadır (Özen & Mert, 2024).

EBA platformunda velilerin süreci izleyebilmesi imkânı sunulması çocuklarının eğitim düzeyinin takip edilmesine ve eğitim kalitesinin artırılmasına katkıda bulunmaktadır. Öğretmenler EBA platformu aracılığıyla eğitim faaliyetlerine etkileşimli şekilde katılabilmektedir.

2.3.4. Tasarım Beceri Atölyeleri

Tasarım Beceri Atölyeleri, 2023 eğitim vizyonunda yer almaktadır. Bu atölyeler ile ilkokuldan itibaren her eğitim kademesinde çocukların sahip olduğu becerilerin uygulama düzeyinde bireye kazandırılması hedeflenmektedir. Atölyede gerçekleştirilen etkinlikler bilimsel, sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetler kapsamında sürdürülmektedir. Atölyeler öğrencilerin günlük yaşam becerilerinin ve el becerilerinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Atölyelerde öğrenciler başta kendileri olmak üzere çevrelerini ve mesleklerini tanımıştır. Ayrıca öğrencilerin yapım, üretim ve tasarım süreçlerinin önemini kavraması hedeflenmektedir (Özen & Mert, 2024).

Tasarım Beceri Atölyelerinde 21.yüzyıl becerileri içerisinde yer alan problem çözme, yaratıcılık ve üretkenlik, iş birliği ve takım çalışması, çoklu okuryazarlık, eleştirel düşünme gibi becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Eğitim anlayışında üretime, ürün çıkarmaya ve inovasyona yönelik bir geçiş hedeflenmektedir. Söz konusu değişim için uygun müfredatın uygulanabileceği ortam Tasarım Beceri Atölyeleri ile sunulmuştur. Bu atölyelerde görevli olmak isteyen gönüllü öğretmenler bir eğitim sürecinden geçirilerek ücret karşılığı görev almaktadır (MEB, 2021).

2.4. Liderlik

Liderlik bir amacın gerçekleştirilmesi için diğer insanları etkileyebilen ve onları ikna ederek harekete geçirebilen kişiyi ifade etmektedir. Statü ya da otorite tarafından sağlanan bir özellik olmayan liderlik, birey ve takipçileri arasındaki ilişkide karşılıklı bir etkileşim sonucu ortaya çıkmaktadır. Liderlik diğer kişiler üzerinde güç sahibi olmak anlamına gelmemektedir. Nitekim liderlikte diğer kişileri etkileyerek yönlendirme ve iç görülerini ortaya çıkarma söz konusudur (Anderson & Dexter, 2005).

İnsanoğlunun topluluk halinde yaşayan varlıklar olmaları sebebiyle çoğu zaman topluluğu yönetecek ve hedeflerine götürecektir liderlere gereksinim duyduğu bilinmektedir. Liderler belirlenen hedeflere ulaşma aşamasında diğer kişilerin ihtiyaç ve çıkarlarını takip etmekte, onları belirli bir amaç etrafında toplayarak cesaretlerini ve güçlerini arttırmaktadır. Liderlerin meşru güç, ödüller ve cezalar üzerindeki denetim, bireysel nitelik ve uzmanlık gibi etkileme araçları bulunmaktadır (Cuban, Kirkpatrick, & Peck, 2001).

Liderlik ve yöneticilik kavramları temelde birbirinden çok farklı kavramları ifade etmektedir. Ancak günümüzde bu iki kavram iç içe geçmiş ve çoğunlukla birbiri yerine kullanılmaktadır. Yönetim bir organizasyonda yönetimi ile ilgili faaliyetleri kapsamakta ve belirlenen amaçlara ulaşmak hedefiyle yönetim süreçlerini sürdürmeyi ifade etmektedir. Süreci yürüten kişi ise yöneticidir. Kaynakların kontrol edilmesi, verimli kullanımı ve hedeflenen sonuçları kurumun amaçları doğrultusunda en ekonomik şekilde elde etmek yönetimin görevidir. Yöneticiler bilgi, beceri ve tecrübe yönünden gelişmiş kişiler olmalıdır (Brush, ve diğerleri, 2003).

Başarılı bir yöneticinin diğer bireylere yetkisini kullanarak değil birlikte çalışma duygusu ile harekete geçilmesi söz konusudur. Dolayısıyla bireyler ile dikey iletişim yerine yatay iletişimin sağlıklı şekilde kurulması ve sürdürülmesi yöneticinin başarısını göstermektedir. Yönetim planlı bir faaliyet olarak eğitim örgütleri bakımından eğitsel hedeflere ulaşabilmek amacıyla yeterli sayıda ve uygun nitelikte insan kaynağına gereksinim duyulduğunu göstermektedir. Söz konusu insan kaynağı organizasyonun amaçlarına ulaşabilmesini de bir güvence sunmaktadır. Dolayısıyla teknolojiyle ilgili yatırımların etkili şekilde kullanılabilmesi ve arzu edilen sonuçlara ulaşılabilmesi için insan kaynağının gereksinim duyduğu eğitimlere zamanında ve etkili şekilde gerçekleştirilmesi kritik bir öneme sahiptir (Shi & Bichelmeyer, 2007).

Liderlik için herhangi bir statüye ya da makam sahibi olmaya gerek duyulmamaktadır. Nitekim yöneticiler güçlerini pozisyonlarından alırken liderler gücünü ve etkinliğini kişisel özelliklerinden almaktadır. Ancak liderler bir yöneticinin özelliği olarak kabul edilen sözünü dinletme, iş yaptırma ve grubu yönlendirme yeteneğine sahip oldukları için aynı zamanda birer yöneticidir. Buna karşın yöneticilerin tamamı liderlik özelliklerine sahip olmayabilir (Aksoy & Işık, 2008).

2.4.1. Liderlik Türleri

Günümüzde yaşanan gelişmeler ve çağın gerektirdiği gereksinimlere bağlı olarak ortaya çıkan yönetim anlayışları okul yöneticilerinin rolünün bir liderlik rolü olduğunu göstermiştir. Okul yöneticilerinin başarılı bir okul ortamı oluşturabilmelerinde yalnızca yönetici değil liderlik rolünü de üstlenmeleri gerekmektedir. Liderlik çeşitleri geleneksel ve çağdaş liderlik yaklaşımları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Gronn, 2008).

2.4.1.1. Geleneksel Liderlik Yaklaşımları

Geleneksel liderlik yaklaşımları kendi içerisinde özellikler, davranışlar ve durumsallık olmak üzere üç alt başlıkta incelenmektedir. Liderlik yaklaşımları birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Yaklaşımın liderlik alanını açıklamada yetersiz kalması durumunda, yeni liderlik kuramları oluşturularak açıklamaların sürdürülmesi sağlanmıştır (Ertmer, ve diğerleri, 2002).

2.4.1.1.1. Özellikler Yaklaşımı

Geleneksel liderlik yaklaşımları arasında yer alan özellikler yaklaşımı, askeri ve bürokratik yöneticilerin liderlik özelliklerinin incelenmesi amacıyla ortaya çıkmıştır. İlgili literatürde liderlik yaklaşımlarının ilk çalışmaları özellikle yaklaşımı kapsamında sürdürülmüştür. Liderlik için gerekli olan kişisel ve sosyal özellikler, yaşadıkları dönem ve sonrası dönemde etkili olan kişisel özelliklerin araştırılmasını kapsamaktadır (Fraenken, Wallen, & Hyun, 2012).

Özellikler yaklaşımı liderliği etkileyen ana faktörün kişisel özellikler olduğunu ileri sürmektedir. Bu yaklaşımda bireyleri lider yapan özelliklerin neler olduğu ve liderliği etkileyen kişisel farklılıkların anlaşılmasına odaklanmaktadır. Dolayısıyla liderlerin kişisel ve fiziksel özelliklerinin belirlenmesi amacıyla çalışmalar sürdürülmüştür (Aksoy & Işık, 2008).

Özellikler yaklaşımında liderlerin fiziksel özellikleri cinsiyet, yaş, boy, kilo, fiziksel olgunluk, sağlık durumu olarak belirlenirken kişisel özellikler ise zekâ, girişimcilik, geleceği görme, cesaret etme, sorumluluk alma, hitap etme becerisi, diğer insanlara güven verme, açık

sözlülük ve kendine güven olarak sıralanmıştır. Özellikler yaklaşımı iyi bir liderin nasıl yetişebileceği ile ilgili kesin bir sonuç ileri sürmemesi sebebiyle eleştirilmiştir (Uygun, 2023).

2.4.1.1.2. Davranışlar Yaklaşımı

Davranışlar yaklaşımı liderlik sürecinin özellikleriyle değil davranışlar ile açıklanacağını ileri sürmektedir. Davranışlar yaklaşımında araştırmacılar özellikler yaklaşımının yetersiz olduğunu düşünerek liderin özellikleri göz ardı edilmiş ve liderlik sürecinde liderin davranışlarının esas alınması gerekliliğine odaklanmışlardır. Dolayısıyla davranışlar yaklaşımında liderlik özellikleri olarak iletişim becerisi, sorumluluk verme, takip etme, kontrol ve hedef belirleme stratejisi yer almıştır. Bu yaklaşımda liderin davranışlarının izleyici üzerindeki etkisi vurgulanmıştır (Deryakulu & Sezer, 2012).

Davranışlar yaklaşımında liderin davranışları ve izleyici üzerindeki etkileri incelenmektedir. Nitekim liderin izleyici ile bütünlüğü kabul edilmiştir. Bu durum yaklaşımına liderin tek başına bir etken olduğu düşüncesinden uzaklaşıldığını göstermektedir (Erarslan, 2006).

Davranışlar yaklaşımıyla liderliğin doğuştan gelen bir özellik olduğu düşüncesinin yerine liderin eğitilerek ya da kendini geliştirerek lider olabileceği ileri sürülmüştür. Konu ile ilgili gerçekleştirilen araştırmaların çoğunda kişilik özellikleri değişmemesine karşın bireylerin farklı durumlar karşısında çeşitli davranışlar sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum liderlik kavramını lider ile izleyici arasındaki etkileşimle açıklayan liderlik davranışı teorilerini ortaya çıkarmıştır (Dülger, 2020).

Davranışlar yaklaşımı etkin bir liderin davranışlarının incelenerek etkin liderlerin hangi özelliklere sahip olması ile ilgili değil liderin sergilediği davranışlar üzerinden bir çalışma yürütmektedir. Daha açık bir ifadeyle bu yaklaşımla liderin kişisel özellikleriyle ilgilenilmemekte, hangi davranışları sergilediği ve çevresindeki diğer kişilere nasıl davrandığı ile ilgilenmektedir (Görgülü, Küçükali, & Ada, 2013).

Özellikler yaklaşımı liderin özelliklerinin doğuştan geldiğini ileri sürerken davranışlar yaklaşımında bireyin davranışlarının eğitim ile geliştirilerek lider olabileceği savunulmaktadır. Davranışsal yaklaşıma göre etkili lider kişisel ya da örgütsel hedeflere ulaşmak için görev odaklı liderlik davranışı göstermekte ve çalışanları daha iyi kalitede iş yapmaya teşvik etmektedir. Ayrıca lider grup üyelerini desteklemekte ve çalışanların bireysel hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır (Ulukaya, 2015).

2.4.1.1.3. Durumsallık Yaklaşımı

Durumsallık yaklaşımı, duruma, mekâna, işin niteliğine ve davranışa göre farklı liderlik özelliklerine ve davranışlarına gereksinim duyulacağını ileri sürmektedir. Daha açık bir ifadeyle bu yaklaşımda değişik şartlarda değişik liderlik tarzlarının gerektiği savunulmaktadır. Liderin etkinliği, işin niteliği, izleyicinin özellikleri ve çevre gibi durumsal faktörlerden doğrudan etkilenmektedir (Öztaban, 2020).

Durumsallık yaklaşımında liderliğin açıklanması aşamasında liderin grup ile ilişkisini de tercih ettiği davranış şekilleri incelenerek betimleme yapılabilir. Liderliğin en önemli noktası lider davranışlarının otoriter ve demokratik olmasıdır. Her şarta uygun mükemmel bir liderlik biçimi mümkün değildir. Lider davranış şeklini seçerken kurumsal özellikleri ve şartları göz önünde bulundurmaktadır. Liderlik davranış şeklinin seçimi aşamasında önemli olan husus etkililiktir. Hangi davranış biçimi en iyi örgütsel etkiye sahip ise örgütün amacının gerçekleşmesine imkân sağlaması kapsamında o davranış biçiminin seçimi söz konusudur (Aktaş, 2016).

2.4.1.2. Çağdaş Liderlik Yaklaşımları

Günümüzde değişen rekabet şartları, teknolojik alanda yaşanan hızlı değişimler, bireylerin istek ve beklentilerinde yaşanan dönüşüm, sosyo kültürel yapıdaki değişim, küreselleşme ve ekonomik belirsizlikler liderlik yaklaşımlarında yeni arayışları gündeme getirmiştir. Çağdaş liderlik yaklaşımları olarak tanımlanan yeni yaklaşımlarda liderlerin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Anderson & Dexter, 2005);

- Şartları değiştirme gücüne sahip,
- Özümseyen ve öğrenen,
- Gücünü ve ilgisini paylaşabilen,
- Açık ve yaklaşılabilir bir tutuma sahip,
- Rehberlik eden ve yol gösteren,
- Belirli alanlarda uzmanlık ya da genel bir formasyon sahibi,

- Cesaretlendiren ve koruyan,
- Diğer endüstriler hakkında deneyim sahibi,
- Farklı alanlarda bilgi portföyüne sahip,
- Küresel bakış açısı,
- İşbirliğini önemseyen ve fikir birliği oluşturan,
- Rekabeti fırsat olarak gören.

2.4.1.2.1. Kültürel Yaklaşım

Kültür toplumların mevcut bilgi, inanç, beceri ve diğerlerinin gündelik yaşam faaliyetlerine yansıyan öğrenilmiş davranışlar bütünüdür. Her örgütün kendine özgü bir kültürü bulunmaktadır. Nitekim eğitim örgütlerinin de temelini oluşturan okulların kendilerine özgü bir kültürleri vardır. Okul yöneticilerinden okulun mevcut kültürünü çağın gereksinimlerine göre geliştirmesi beklenmektedir (Erarslan, 2006).

Kültürel liderlik yaklaşımı, örgütlerine sahip olduğu kültürlerin incelenmesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Kültürel lider kendi örgütünü daha büyük örgütler ile etkileşim ve kaynaştırma amacı taşıyan kişileri ifade etmektedir. Daha açık bir ifadeyle kültürel lider bir örgütteki kültürel değerlerin oluşmasına hizmet eden, örgütün değerlerini bilen, açıklayan ve gereken durumlarda değişmesini sağlayan, çalışanların söz konusu değerlerle bütünleşmesine katkı sunan kişilerdir (Irmak, 2015).

2.4.1.2.2. Vizyoner Yaklaşım

Vizyoner yaklaşımda lider, yenilikleri ve değişimleri takip edebilen dolayısıyla geleceği öngörülebilir kişidir. Vizyoner lider diğer liderlerden gelişen ve değişen dünyanın ortaya çıkardığı gelişmeleri ve olayları okuyabilme yeteneği sebebiyle ayrılmaktadır. Liderin sahip olduğu vizyon örgütün bütün kademelerine başarılı şekilde aktarılabilmesi durumunda kurumsallaşma sağlanabilir (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz, & Dalgıç, 2010).

2.4.1.2.3. Öğretimsel Yaklaşım

Okul yöneticilerine ve eğitim alanına farklı bir bakış açısı sunan öğretimsel yaklaşıma göre, yöneticiler yalnızca makam odasında zaman geçilmemelidir. Daha açık bir ifadeyle sınıfların ve koridorların okul yöneticileri tarafından sürekli takip edilmesi gerekmektedir. Günümüzde okul liderliği alanında öne çıkan bir liderlik türü olarak öğretimsel yaklaşımla beraber yeni bir anlayış oluşturulmuştur. Bu yeni anlayışa göre okul yöneticisinin görevi yalnızca yönetimsel faaliyetleri yürütmek değil öğretim sürecine de liderlik etmektir (Yurdakul, Kaya, Gökdoğan, & Altay, 2024).

2.4.1.2.4. Etik Yaklaşım

Etik liderlik yaklaşımı özellik ve durumsallık yaklaşımlarıyla benzerlik göstermektedir. Söz konusu yaklaşımlardan ayrıldığı husus ise liderin bazı etik değer ve ilkeleri taşıması gerekliliğidir. Nitekim okula neticelere karar verme süreçlerinde yasaları ve kamu yararını temel ölçüt kabul etmekte iken bir takım etik ölçütleri de göz ardı etmemesi gerekmektedir. Okul yöneticilerinin etkili bir etik liderlik davranışı göstermesi kurum içerisinde etiğin benimsenmesine ve okulun geneline hâkim olmasına katkı sağlamaktadır. Kurum içerisinde etik ilkelerin göz ardı edilmesi kurum ikliminin bozulmasına yol açmaktadır (Bülbül & Çuhadar, 2012).

2.4.1.2.5. Değişim Yaklaşım

Dönüşümcü liderlik kuramı olarak da adlandırılan bu yaklaşıma göre değişimin olabilmesi için örgüt kültürünün buna uygun durumda bulunması gerekmektedir. Değişim kültürünü harekete geçiren ve yöneten kişi dönüşümcü liderdir. Dolayısıyla eğitim alanında dönüşümcü liderler öncelikle değişime uygun bir okul kültürü oluşturmalıdır. Bu aşamada okul kültürünü yenilik ve değişim doğrultusunda hazırlamak amacıyla model olma, özendirme, iş birliği içerisinde çalışma ve destekleme gibi uygulamalar kullanılmaktadır (Akbaş, 2003).

Eğitim alanında dönüşümcü liderlik sistemde, kurumda, bu süreçte ve yapıda köklü değişiklikler yapılmasına fırsat sunmaktadır. Eğitim kurumlarına gereksinim duyulduğu araştırmaları gerçekleştiren dönüşümü liderler yaratıcı ve bilimsel düşünen, sürekli üst düzey idealleri olan ve bunu başarmak için çabalayan bireylerdir (Demiraçan, 2019).

Dönüşümsel liderlik kurumda ani ve etkili değişimi gerçekleştirmeye katkı sunmaktadır. Vizyon, politik uzmanlık ve çevre dönüşümsel liderliğin unsurlarıdır. Çevre

içerisinde lider ve izleyiciler ödül için performans göstermekten ziyade bütünün iyiliği için çalışma yürütmektedir. Değişim yaklaşımında öğrenme sürecini kolaylaştıran, farklılıkları kabul eden ve yenilikçi bir lidere gereksinim duyulmaktadır (Dülgar, 2020).

2.5. Teknoloji Liderliği

Teknolojik alanda yaşanan değişimler küresel eğitim görüşünü ve eğitim politikalarındaki değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla okullar arası rekabet ve yeni eğitim yaklaşımlarını ortaya çıkışıyla beraber okul yöneticilerinden beklenen rollerde değişmiştir (Richarson, Bathon, Flora, & Lewis, 2012).

Okulların eğitimde etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla teknolojiyi eğitime entegre edebilme becerileri geliştirilmesi gündeme gelmiştir. Okul yöneticilerinin teknolojiyi kullanma ve uygulama alanlarında liderlik rollerinin bilincinde olarak gerekli müdahaleleri yapmaları kritik bir öneme sahiptir. Günümüzde her alanda etkisini gösteren teknoloji, okul yöneticilerinde teknolojik gelişmeleri takip etmelerini ve bu konuda kendilerini geliştirmelerini gerektirmiştir. Yeni dünya düzeninin getirdiği yenilikler ve değişimlerin takip edilerek gereksinim duyulan eğitim altyapısının kurulması, yönetilmesi, öğrenme ortamlarının uygun şekilde dizayn edilmesi ve öğretmenlerin eğitilerek hazır hale getirilmesinde görevli kişi teknoloji lideridir (Göktaş & Topu, 2012).

Teknoloji lideri ilgili literatürde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Ancak bu alanda ön plana çıkan en kapsamlı çalışma Eğitimde Uluslararası Teknoloji Topluluğu (ISTE) tarafından sunulmuştur. Merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan ISTE, ulusal teknoloji liderliği standartlarını belirlemiştir. Yöneticilere Yönelik Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları literatürde NETS-A olarak adlandırılmıştır. Bu standartların en önemli özelliği geniş kapsamlı bir proje sonucunda oluşturulmasıdır. Standartlarda öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler için uyumluluk söz konusudur (Gültekin, Bilgin, Özkan, & Sinç, 2024).

2009 yılında ISTE tarafından yayınlanan yeni standartlarda teknoloji liderlerinde aranan özellikler aşağıdaki gibi sıralanmıştır (ISTE, 2009);

- Vizyoner Liderlik: Yöneticilerin örgüt içerisinde sorunsuz bir dönüşüm sağlayabilmesi ve teknoloji entegrasyonunu başarılı şekilde yürütmesi için ortak bir vizyon oluşturması ve uygulaması için çaba harcaması.

- Dijital Çağ Öğrenme Kültürü: Yöneticilerin öğrencilerin ilgisini çekecek teknolojik öğrenme ortamları oluşturması. Bunun yanı sıra öğrencileri dijital çağ öğrenme kültürü ile tanıştırmak teşvik sunması.
- Sistemik Gelişim: Yöneticilerin bilgi ve teknoloji kaynaklarını etkin kullanımı ve bu kullanım aracılığıyla sürekli iyileştirmek için dijital çağ liderliği ve yönetimi sağlaması.
- Profesyonel Uygulama Alanında Mükemmellik: Yöneticilerin çağdaş ve yenilikçi öğrenme ortamını desteklemesi, öğretmenleri yeni teknolojiyi kullanma konusunda cesaretlendirmesi ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini kolaylaştırması.
- Dijital Vatandaşlık: Yöneticilerin gelişmekte olan bir dijital kültür ile ilgili etik, sosyal, yasal sorumluluklarını anlaşılması için gerekli önlemleri alması.

2.5.1. Teknolojik Liderlik İlkeleri

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkeler teknolojinin etkin kullanımı ve eğitim programlarıyla entegrasyonunu sağlamak amacıyla okullarda büyük çaplı projeler yürütmektedir. Bu projelerde eğitim yöneticilerine okulda teknolojinin etkin kullanımı için rehberlik etmeyi amaçlayan bazı standart ilkeler geliştirme çalışmaları dikkat çekmektedir (Uygun, 2023).

Okul yöneticilerinin eğitim sürecinde teknoloji entegrasyonunda en önemli aktör olmaları sebebiyle ISTE tarafından okulu yöneticilerinin rollerini tanımlayan bazı standartlar yayımlanmıştır. Bu standartlar okul yöneticileri için eğitim teknolojilerinin okula entegrasyonunu kolaylaştırmayı ve daha etkili teknoloji lideri olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır (Ulukaya, 2015).

2.5.1.1. ISTE Standardı

ISTE uzun süreli çalışmalar sonucunda Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları'nı (NETS) oluşturmuştur. Bu standartlar Amerika Birleşik Devletleri'nin eyalet sistemine sahip

olması sebebiyle farklı eğitim sistemleri ve geniş kitlelere hitap edecek şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca standartlar öğretmen, öğrenci ve yönetici olmak üzere farklı kategorilerde oluşturulduğu için diğer standartlardan ayrılmaktadır (ISTE, 2018).

NETS-A okul yöneticileri ile ilgili standartları kapsamaktadır. Buna göre bilgi toplumunda okunma modelini anlayan okul yöneticileri değişimi başlatmak gerçekleştirmek ve yönetmekte aktif rol almalıdır. Okulların karmaşık gereksinimlerini teknolojik kaynaklar ile karşılayan okul yöneticileri, verimliliğin artırılması için çözüm üretmelidir.

Okul yöneticilerinin eğitim teknolojisi alanında bilmesi gereken hususlar ve rollerine dair öneriler altı boyutta açıklanmıştır (ISTE, 2009);

- Liderlik ve vizyon
- Öğrenme ve öğretme
- Üretkenlik ve profesyonel uygulama
- Destek, yönetim ve operasyon
- Değerlendirme
- Sosyal, hukuki ve etik alan

Yöneticiler gelişen teknoloji kültürüne dair sosyal, hukuki ve etik alanlara ve sorumluluklara imkân sağlamanın yanı sıra birer model de olmaktadır. Dolayısıyla teknoloji lideri olarak kabul edilen okul yöneticilerinin sorumlulukları arasında öğrencilerin dijital araçlara ve kaynaklara erişim konusunda eşit imkanlar sunması önceliklidir. Okulu yöneticileri teknoloji ve bilgi kullanımı ile ilgili sorumlu sosyal etkileşimleri teşvik etmeli ve modellemelidir. Modern iletişim ve sosyal medya araçları kullanarak ortak bir kültürel anlayış ve küresel alanlara katılımın kolaylaştırılması gerekmektedir (ISTE, 2009)

2.6. Teknoloji Liderliği ve Okul Yöneticileri

Teknoloji çağında okul yöneticilerine sahip olması gereken roller arasından teknoloji liderliği kritik bir öneme sahiptir. Dolayısıyla okul müdürlerinin teknoloji liderliği rolünün gerekliliklerini ve sorumluluklarını bilmesi gerekmektedir. Okul yöneticilerinin yönetim,

çalışanları motive etme ve bağış toplama görevleri teknolojinin eğitimdeki önemini artışıyla beraber değişmiştir. Günümüzde okul yöneticilerinden beklenen teknoloji entegrasyonunun başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için aktif rolü oynayan kişiler olmalarına bağlıdır (Durak, 2022).

Eğitim alanında etkili bir teknoloji kullanımını yalnızca yazılım ve donanım alanında finansal yatırımlar yapmak ile gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Zira aktif teknoloji liderliği rolünün sağlanması ve teknoloji kullanımına öncülük etmenin yönetici bakımından gerçekleştirilmesi kritik bir öneme sahiptir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolünü yerine getirememesi durumunda kurumda reform ve gelişim çalışmalarında başarı sağlanamaz (Dülger, 2020).

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik alanında sahip olması gereken yeterlilikler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Uygun, 2023);

- Teknoloji ve bilgisayar alanında temel kavramlarının anlaşılması,
- Donanım ve yazılımların tanınması ve kullanılabilmesi,
- Donanım ve yazılımlarını seçiminde ve değerlendirilmesinde kriterlerin bilinmesi,
- Okul ve eğitim sisteminde teknolojiyi kullanma vizyonuna sahip olması,
- Gereksinim duyulan teknolojinin elde edilebilmesi için maddi kaynak bulması,
- Teknolojinin kullanımında önceliklerin ve alanların belirlenmesi.

2.6.1. Okulda Yöneticilerin Teknoloji Kullanım Sorumlulukları

Günümüzde gelişmiş ülkeler ile rekabet edebilmek ve eğitim alanında yapılan yüksek bütçeli teknolojik yatırımların verimliliğini artırmak amacıyla okul müdürleri başta olmak üzere eğitimin tüm paydaşları üstlerine düşen görev ve sorumluluklarını yerine getirmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimde etkili teknoloji kullanımı ile ilgili okul yöneticilerine yüklenen görev ve sorumluluklar aşağıdaki gibi sıralanabilir (MEB, 2018);

- Teknolojinin entegre edilmesi ve kullanılması aşamalarında karşılaşılan sorunları çözmeye,
- İhtiyaç duyulan kaynaklar, destek hizmeti bir yazılım güncellemeleri için bütçe oluşturma,
- Öğretmenlerin gereksinim duyduğu mesleki gelişim planlarını hazırlama ve sürecine etkin katılımlarını takip etme,
- Öğretmen ve öğrencilerin teknoloji ile ilgili kaynaklara eşit erişimini sağlama,
- Teknolojinin okul ortamında etkin kullanılma durumunu değerlendirme ve eğitimde etkili teknoloji kullanımıyla ilgili unsurları belirleme,
- Teknoloji kullanımında öğretmenlerin beklentilerini dikkate alma ve değerlendirme,
- Okul personeline e posta adresi sağlama ve bilgi paylaşımlarını bu adresler üzerinden gerçekleştirme,
- Okulların başarılı teknoloji uygulamalarını takip ederek okul personelini bu uygulamalar hakkında bilgilendirme,
- Öğretmenler arasında örnek etkinlik geliştirenlerin tespit etme ve bu uygulamaları diğer öğretmenler ile paylaşma.

Sonuç itibariyle okullarda etkili ve verimli teknoloji kullanımı konusunda en önemli aktör kabul edilen okul yöneticileri öncelikli olarak bilişim teknolojilerinin kullanımı ve bilgisayar destekli eğitim konularında bilgi sahibi olmalıdır. Eğitim kurumlarında bilişim teknolojilerinin etkin kullanımı için gerekli olan malzeme ve kaynak ihtiyacının tespit edilmesi okul yöneticilerinin görevleri arasında yer almaktadır. Materyal ve kaynakların etkili

kullanımı konusunda başta kendileri ardından bu kaynakları kullanmış olan paydaşların bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla çeşitli eğitimler düzenlenmelidir (Özen & Mert, 2024).

2001 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan genelgede okullarda bilişim teknolojilerinin kullanımı hakkında okul yöneticilerinin görevleri belirtilmiştir (MEB, 2001);

- Bilişim teknolojisi sınıflarının etkili şekilde amacına uygun olarak kullanımının takip edilmesi,
- Bilgisayarların amaç dışı kullanımının önlenmesi,
- Bilgisayarlarda yaşanan arızalara yalnızca yetkili personelin müdahalesinin sağlanması,
- Kurumda orijinal yazılım ve kitap kullanımını sağlamak,
- Kurumun teknolojik imkanlarından konum olarak yakın çevrede bulunan okulların faydalanmasını sağlamak.
- Kurum içerisinde internet bağlantısını sürekliliği sağlamak.

Türkiye'de teknolojinin eğitim alanına entegrasyonunun etkili ve başarılı şekilde gerçekleştirilmesi belirtilen görev ve sorumlulukların bilincinde olan ve kendisini dönemin gerektirdiği doğrultuda geliştiren okul yöneticileriyle mümkün olmuştur.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanma sürecine ve analiz edilmesine olanak sağlanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmaların temeli pozitif bilimlere dayanmaktadır. Matematik ve mantık nicel araştırmaların temelindedir. Nicel araştırma yöntemi objektif ve mantık kurallarına göre sonuç verir. Nicel araştırma sonucu elde edilen sayısal veriler genellenebilir. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler sayısal bilgiler olduğu için istatistiksel olarak işlem yapılabilir (Sönmez & Alacapınar, 2019).

Araştırma deseninde, betimsel araştırma desen tercih edilmiştir. Betimsel araştırma deseni nicel araştırma yöntemlerinden bir tanesidir. Devam eden hadiseleri anlamak ve bu hadiseleri açıklamak için betimsel araştırmalar yapılır. Araştırmayı yapan kişi ortamın tabiatına müdahale edemez (Sönmez & Alacapınar, 2019). Yapılan çalışmalar incelendiğinde diğer araştırma desenlerine göre betimsel desen daha fazla kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2017).

Konya ilinin merkez ilçeleri olan Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında 2023-2024 yıllarında görev yapan okul yöneticilerinin görüşleri anketler aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği Çevrimiçi Anketi” ölçeği kullanılarak konunun betimlemesine çalışılmıştır. Elde edilen veriler betimsel istatistik yöntemi ile analiz edilmiş ardından değerlendirme yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme (Araştırmanın Çalışma Grubu) (Katılımcılar)

Evren araştırma için gereksinim duyulan verilerin elde edildiği ve yapılan analizlerin yorumlanacağı en büyük gruptur (Büyüköztürk vd., 2017). Araştırmanın evreni araştırma sonuçlarına sahip olduğumuz veriler ile genelleme yaptığımız topluluktur.

Bir araştırma yaparken evrenin tamamına ulaşmak oldukça çaba, masraf ve zaman gerektiren bir durumdur. Bu sebeple örneklem, evren içerisinden seçilir. Evren içerisinden seçilen örneklem nicelik ve nitelik bakımında evreni temsil etme gücüne sahip olmalıdır.

Örnekleme belirlenirken araştırma problemine bağlı olarak farklı yöntemlerin ve tekniklerin kullanımı gerekmektedir.

Araştırmada Konya ilinin merkez ilçeleri olan Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında 2023-2024 yıllarında görev yapan okul yöneticilerinin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Konya ilinde yer alan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Örnekleme ise Konya ilinin merkez ilçeleri olan Meram, Selçuklu ve Karatay ilçelerinde 2023-2024 yıllarında basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş farklı okullarda görev yapan ve değişik demografik özelliklere sahip 127 okul yöneticisini kapsamıştır.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Araştırmada okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusundaki görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla 20 çoktan seçmeli sualden oluşan “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği Çevrimiçi Anketi” uygulamasının kullanılması düşünülmektedir. Online yapılan bu anket, geniş bir kitleye çok az bir maliyet ile çok hızlı bir şekilde dönüt alınmasına olanak sağlayan veri girişlerinde görülebilecek hataları en aza indirmede çok büyük rahatlık ve kolaylık sağlayan bir programdır (Fraenken vd., 2012).

Çevrimiçi olarak yapılmış anket formunu uzman iki kişinin görüşü aldıktan sonra uygulamadan önceki son şeklini almıştır. Belirtilen form okul yöneticilerine uygulanmadan önce güvenilirlik ve geçerliliğin hesaplamadan elde edilen bulgulardan sağlıklı çıkarımlarda bulunulması mümkün olamamıştır. (Sönmez & Alacapınar, 2019).

“Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği Çevrimiçi Anketi” 127 okul yöneticisine anketin nasıl doldurulacağı hakkında gerekli bilgilendirmeleri yaparak online ortamda ilgiliye ulaştırılmıştır. Bu anketin uygulanmasında gönüllüğün katılımcılar tarafından kabul edilerek belirli bir zaman dilimi içinde bu anketin açık tutulması sağlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada toplanan veriler, katılımcı grubunda yer alan 127 okul yöneticisine uygulanan “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği Çevrimiçi Anketi” ile edinilmiştir. Araştırmacı ankete katılan okul yöneticilerine uygulanan anketteki kişisel bilgilerin gizli tutulacağını belirtmiştir. Anketin uygulanmasında önce ankete katılan okul yöneticilerine araştırmanın amacı ile ilgili bilgilendirici bir açıklama metni paylaşarak toplanan bilgilerin üçüncü şahıslar tarafından kullanılmayacağı konusunda gerekli güvence

sağlanmıştır. Araştırmaya katılmayı gönüllülük esasına göre alınmış, katılımcıların gerçekte kullandığı adları kullanılmamıştır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerine link gönderilmiş ve ulaşım bu şekilde sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi)

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada düzenlenen nicel veriler betimsel istatistik metoduyla değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ve neticenin yorumlanmasında betimsel istatistik kullanılması kolaylık ve rahatlık sağlayan yöntemlerden bir tanesidir. Ankete katılan katılımcıların anketteki açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemi ile çözümlenerek sonuçlarından rapor oluşturulmuştur. İçerik analizi, edinilen bilgiler içerisinde benzerlik düzeylerini en aza indirerek okuyucuların anlamalarının daha rahat olduğu duruma getirildiği yorumlamalar katarak anlamasını sağlayan analiz yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2017).

Araştırmaya, Konya ilinin merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay'da, 2023-2024 yılları içerisinde, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapan 127 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırmada, resmi okullarda görev yapmakta olan okul yöneticilerinin, teknoloji liderliği algılarını ölçmek amacıyla katılımcılara uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarına ait cronbach's alpha değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Güvenirlilik analizi, bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılığın göstergesidir ve testin ölçmek istediği özelliğin ne derece doğru ölçüldüğünün ortaya konulmasıdır. Korelasyon değerlerine göre güvenirlilik katsayıları incelendiğinde; 0,00-0,40 arası ölçeğin güvenilir olmadığı, 0,40-0,60 arası ölçeğin güvenilirliğinin düşük olduğu, 0,60-0,80 arası ölçeğin oldukça güvenilir olduğu ve 0,80-1,00 arası ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Karagöz, 2021). Buna göre, araştırmada kullanılan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği (0,961), Vizyoner Liderlik (0,931), Dijital Çağ Öğrenme Kültürü (0,863), Mesleki Gelişimde Mükemmellik (0,939), Sistemik Gelişim (0,792) ve Dijital Vatandaşlık (0,881) alt boyutlarının yüksek derecede güvenilir oldukları görülmüştür.

Tablo 3.1 Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarına Ait Cronbach's Alpha Değerleri

Ölçek ve Alt Boyutları	Cronbach's Alpha	Frekans (f)
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	0,961	32
Vizyoner Liderlik	0,931	12
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	0,863	3
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	0,939	8
Sistematik Gelişim	0,792	3
Dijital Vatandaşlık	0,881	6

Veriler, *IBM SPSS 26 Statistics Paket Programı* aracılığı ile analiz edilmiştir. Kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak hesaplanmıştır. Sayısal değişkenlerde normal dağılım, çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanarak bulunmuş olup Tablo 3.2’de gösterilmiştir. Normal dağılımın kurallarına göre çarpıklık değerlerinin $\pm 1,5$ arasında olması gerekmektedir (Tabachnick ve Fidel, 2013). Bu kapsamda, okul yöneticilerinin Okul Yöneticiliğine Yönelik Tutum Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarına ait verilerin normal dağılıma uyduğu görülmüştür ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarına Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçek ve Alt Boyutları	Skewness (Çarpıklık)		Kurtosis (Basıklık)	
	İstatistik	Std.Hata	İstatistik	Std.Hata
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	-0,584	0,215	-0,129	0,427
Vizyoner Liderlik	-0,885	0,215	0,062	0,427
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	-0,587	0,215	-0,007	0,427
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	-0,470	0,215	-0,252	0,427
Sistematik Gelişim	-0,236	0,215	-0,918	0,427
Dijital Vatandaşlık	-0,646	0,215	0,602	0,427

Araştırma, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Konya ilinin merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay’da resmi okullarda okul yöneticiliği yapan 127 birey katılmıştır. Ölçek ve alt boyutlarının normallik sayıltısı karşılandığı için; cinsiyet değişkeni ile ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında *Independent Samples T Testi (Bağımsız Gruplar İçin T Testi)*, yaş, meslek kıdemi, öğrenim durumu ve çalışılan kurum türü değişkenleri ile ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında *One Way ANOVA Testi (Tek Faktörlü Varyans Analizi)* kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılığın karşılaştırılmasında *Post Hoc (Tukey-Games Howell)* testleri kullanılmıştır. Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve

ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesinde *Pearson Korelasyon Testi* kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı; 0.00- 0.30 arası düşük, 0.30-0.70 arası orta ve 0.70-1.00 arası ise yüksek düzeyde bir ilişki olarak değerlendirilmiştir (Büyüköztürk, 2020). Tüm çalışmada anlamlılık düzeyleri, 0,01 ve 0,05 değerleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

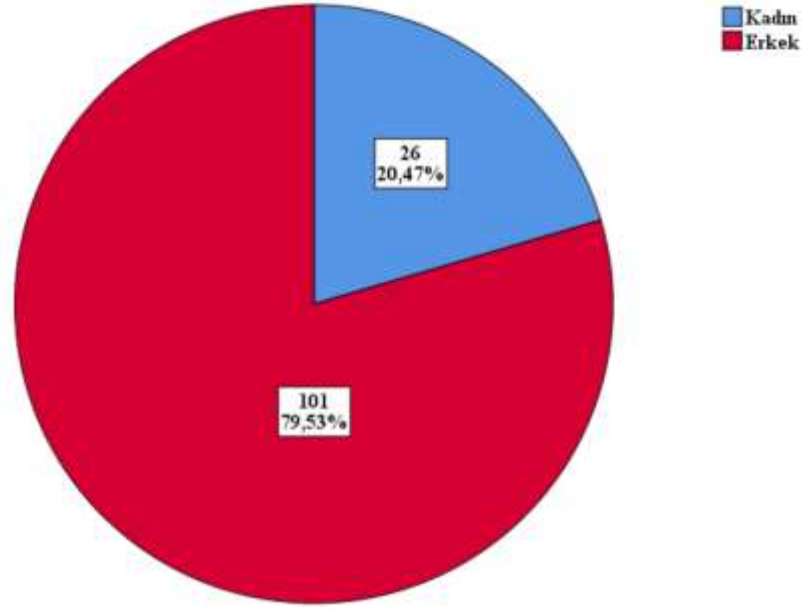
4.1. Çalışmaya Katılan Okul Yöneticilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri

2023-2024 eğitim-öğretim yılında Konya ilinin merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay'da resmi okullarda okul yöneticiliği yapan 127 bireyin sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Çalışmaya Katılan Okul Yöneticilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri

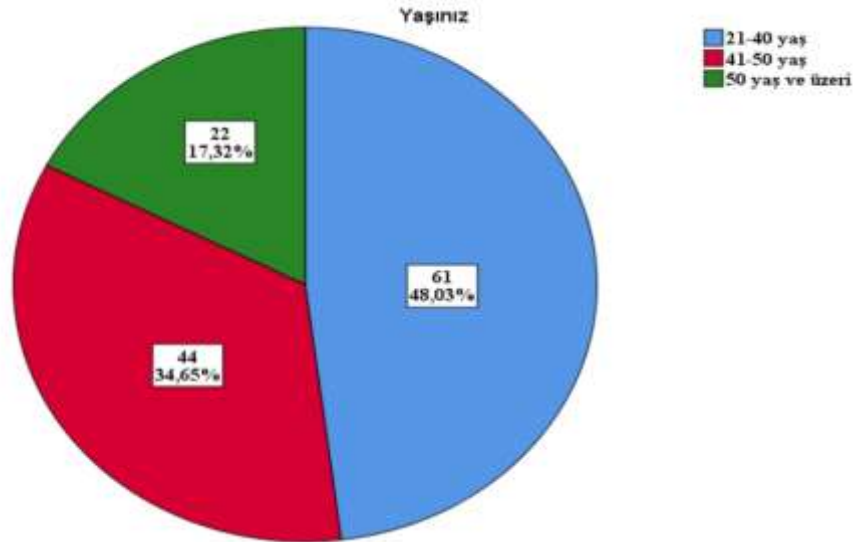
Değişken	Kategori	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	26	20,5
	Erkek	101	79,5
Yaş	21-40 yaş	61	48,0
	41-50 yaş	44	34,6
	51 yaş ve üzeri	22	17,3
Mesleki Kıdemi	6-10 yıl	17	13,4
	11-15 yıl	35	27,6
	16-20 yıl	27	21,3
	21-25 yıl	22	17,3
	26 yıl ve üzeri	26	20,5
Öğrenim Durumu	Ön lisans	6	4,7
	Lisans	76	59,8
	Lisansüstü	45	35,4
Çalışılan Kurum Türü	Anaokulu	21	16,5
	İlkokul	54	42,5
	Ortaokul	26	20,5
	Lise	26	20,5
	Toplam	127	100

Çalışmaya, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Konya ilinin merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay'da resmi okullarda okul yöneticiliği yapan 127 birey katılmıştır. Çalışmaya katılan okul yöneticilerinin cinsiyet dağılımları incelendiğinde; %79,5'inin erkek (f: 101 kişi) ve %20,5'inin kadın (f: 26 kişi) olduğu görülmüştür. Çalışmaya erkek okul yöneticisi katılımının daha yoğun olduğu görülmüştür ve Şekil 4.1'de gösterilmiştir.

Şekil 4.1. Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Dağılımı

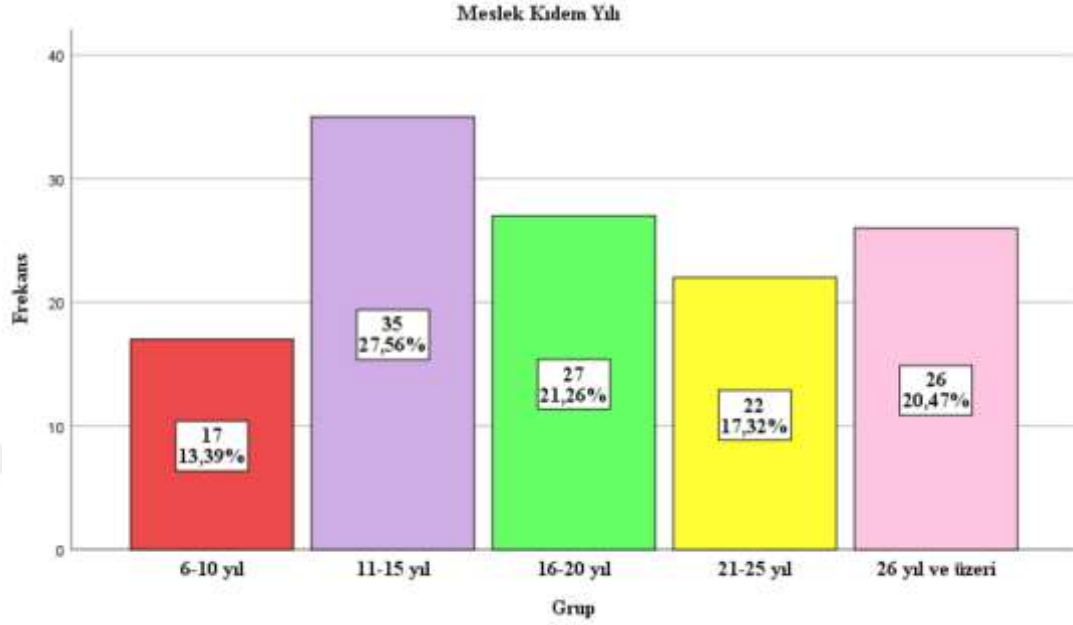
Okul yöneticilerinin yaş dağılımlarına sırayla bakıldığında; %48,0'ının 21-40 yaş (f: 61 kişi), %34,6'sının 41-50 yaş (f: 44 kişi) ve %17,3'ünün 51 yaş ve üzerinde (f: 22 kişi) olduğu görülmüştür. Çalışmaya en yüksek katılımın, 21-40 yaş aralığındaki okul yöneticileri tarafından gerçekleştirildiği görülmüş olup yaş dağılımı Şekil 4.2'de gösterilmiştir.

Şekil 4.2. Okul Yöneticilerinin Yaş Dağılımları

Okul yöneticilerinin mesleki kıdem dağılımları incelendiğinde; %27,6'sının 11-15 yıl (f: 35 kişi), %21,3'ünün 16-20 yıl (f: 27 kişi), %20,5'inin 26 yıl ve üzeri (f: 26 kişi), %17,3'ünün 21-25 yıl (f: 22 kişi) ve %13,4'ünün 6-10 yıl (f: 17 kişi) aralığında mesleki

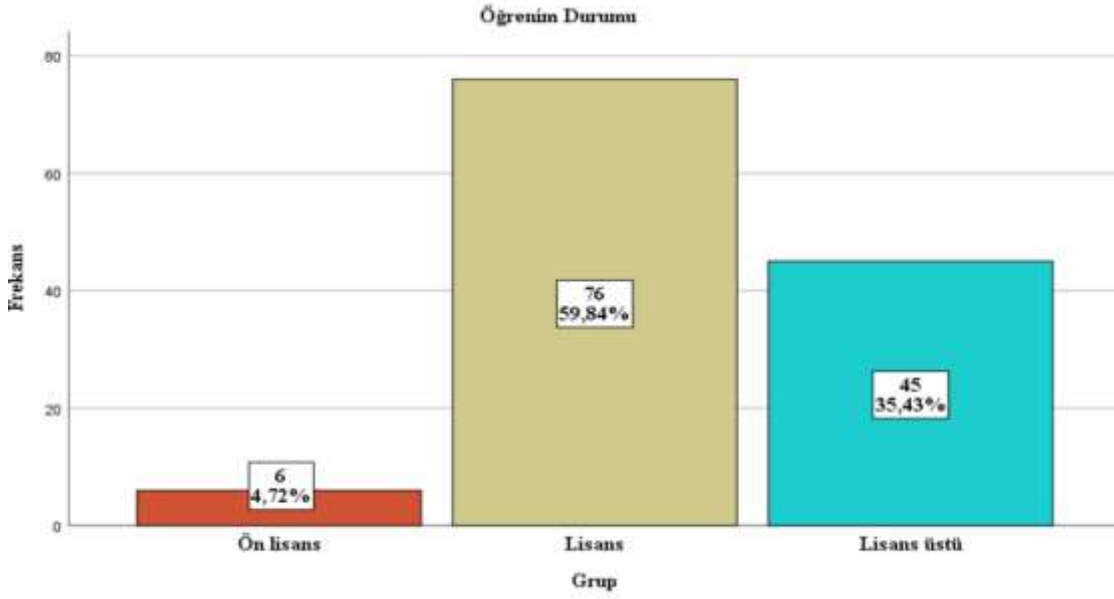
kıdeme sahip oldukları görülmüştür. Çalışmaya en fazla katılımın 11-15 yıl aralığında mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticileri tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir ve Şekil 4.3'te gösterilmiştir.

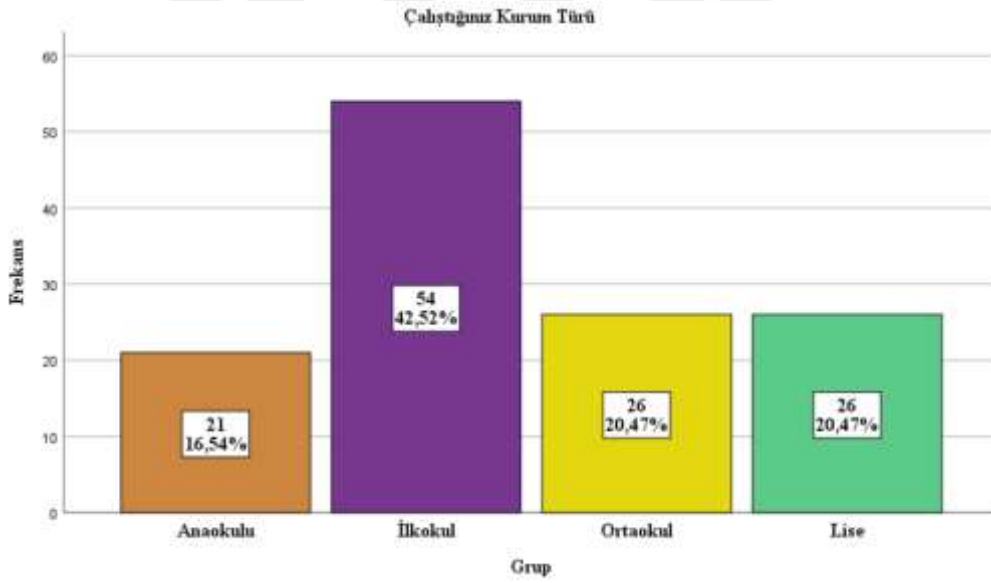
Şekil 4.3. Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdem Yılı Dağılımları

Okul yöneticilerinin öğrenim durumu dağılımları incelendiğinde; %59,8'inin lisans (f: 76 kişi), %35,4'ünün lisans üstü (f: 45 kişi) ve %4,7'inin ön lisans (f: 6 kişi) seviyesinde mezuniyete sahip oldukları görülmüştür. Okul yöneticilerinin ağırlıklı olarak lisans mezunu oldukları anlaşılmıştır ve Şekil 4. 4'te gösterilmiştir.

Okul yöneticilerinin çalıştığı kurum türü dağılımları incelendiğinde; %42,5'inin ilkokul (f: 54 kişi), %20,5'inin ortaokul (f: 26 kişi), %20,5'inin lise (f: 26 kişi) ve %16,5'inin anaokullarında (f: 21 kişi) çalıştıkları görülmüştür. Okul yöneticilerinin ağırlıklı olarak ilkokullarda çalıştıkları anlaşılmıştır ve Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 4.4. Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumu Dağılımları

Şekil 4.5. Okul Yöneticilerinin Çalıştığı Kurum Türü Dağılımları

4.2. Okul Yöneticilerinin Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

2023-2024 eğitim-öğretim yılında Konya ilinin merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay’da resmi okullarda okul yöneticiliği yapan 127 bireyin, “Okul Yöneticilerinin

Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarına” verdikleri cevaplara ilişkin elde edilen tanımlayıcı istatistiki bulgular Tablo 2’te gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Okul Yöneticilerine Uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarına İlişkin İstatistiki Bulgular

Ölçek ve Alt Boyutları	N	Min.	Max.	\bar{x}	S.s.
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	12 7	66,00	160,00	121,69	20,92
Vizyoner Liderlik	12 7	21,00	60,00	44,60	9,21
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	12 7	5,00	15,00	11,46	2,47
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	12 7	15,00	40,00	30,65	6,29
Sistemik Gelişim	12 7	4,00	15,00	10,20	3,08
Dijital Vatandaşlık	12 7	14,00	30,00	24,78	3,71

Min.: Minimum, Max.: Maximum, \bar{x} : Ortalama, S.s.: Standart Sapma

Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; toplam puan ortalamasının yüksek olması, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği tutumlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Grubun hesaplanan en düşük toplam puan ortalamasının 66,00 ve hesaplanan en yüksek toplam puan ortalamasının 160,00’dır. Ölçekten alınabilecek ortalama puan 32,00-160,00 aralığındadır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik toplam puan ortalamasının ($\bar{x}=121,69$) ve algılarının yüksek olduğu söylenilebilir.

Okul yöneticilerinin vizyoner liderliğe yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; grubun hesaplanan en düşük toplam puan ortalamasının 21,00 ve hesaplanan en yüksek toplam puan ortalamasının 60,00’dır. Alt boyuttan alınabilecek ortalama puan 12,00-60,00 aralığındadır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin vizyoner liderliğine yönelik toplam puan ortalamasının ($\bar{x}=44,60$) ve algılarının yüksek olduğu söylenilebilir.

Okul yöneticilerinin vizyoner liderlik sorularına verdikleri cevapların ortalama değerleri Tablo 4. 3’te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Düzeyleri

Ölçek	Maddeler	\bar{x}	Düzyey
Vizyoner Liderlik	1- Okul stratejik planında teknoloji ihtiyaçlarına öncelik veririm.	4.04	Yüksek Düzyey
	2- Okulda iş birliği yaptığım bir teknoloji ekibi oluştururum.	3.29	Yüksek Düzyey
	3- Stratejik planın bir parçası olarak "okul teknoloji planının" geliştirilmesine önem veririm.	3.76	Yüksek Düzyey
	4- Okul teknoloji planının teknoloji ekibiyle birlikte oluşturulmasına önem veririm.	3.67	Yüksek Düzyey
	5- Okul teknoloji planının eğitim paydaşlarının (öğretmen, öğrenci, hizmetli, veli, çevre kurumlar vb.) ihtiyaçları analiz edilerek oluşturulmasına özen gösteririm.	3.59	Yüksek Düzyey
	6- Okul teknoloji planını oluşturma ve geliştirme sürecinde doğrudan yer alırım.	3.98	Yüksek Düzyey
	7- Okul teknoloji planında gerçekleştirilecek eylem, amaç, hedef, zaman çizelgesi, bütçe ve planın değerlendirme aşamalarının açıkça belirtilmesini sağlarım.	3.72	Yüksek Düzyey
	8- Okul teknoloji planını oluştururken diğer eğitim kurumlarının teknoloji planlarını incelerim.	3.72	Yüksek Düzyey
	9- Okul teknoloji planını oluştururken ilçe ve merkez örgütün teknoloji planlarını incelerim.	3.46	Yüksek Düzyey
	10- Okulun teknoloji ihtiyaçları için ayrı bir bütçe oluşturmaya çalışırım.	3.50	Yüksek Düzyey
	11- Okulun teknoloji ihtiyaçları için ek kaynak temin etmeye çalışırım.	3.68	Yüksek Düzyey
	12- Yeni teknolojileri okuluma kazandırmak için çaba gösteririm.	4.19	Yüksek Düzyey
Toplam		3,71	

Tablo Açıklaması: Alınan ortalama puanların anlamı 1-2 Düşük Düzey, 2-4:Normal Düzey, 4-6: Yüksek Düzey

Okul yöneticilerinin Vizyoner Liderlik alt boyutu maddeleri arasında en yüksek ve en düşük ortalamaya sahip maddeler incelendiğinde; $\bar{x}=4,19$ 'luk ortalama ile "12- Yeni teknolojileri okuluma kazandırmak için çaba gösteririm." 12. maddenin en yüksek ortalamaya sahip madde olduğu görülürken, $\bar{x}=3,29$ 'luk ortalama ile "2- Okulda iş birliği yaptığım bir teknoloji ekibi oluştururum." 2. maddenin en düşük ortalamaya sahip madde olduğu görülmüştür.

Okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürüne yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; grubun hesaplanan en düşük toplam puan ortalamasının 5,00 ve hesaplanan en yüksek toplam puan ortalamasının 15,00'dır. Alt boyuttan alınabilecek ortalama puan 3,00-15,00 aralığındadır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürüne yönelik toplam puan ortalamasının ($\bar{x}=11,46$) ve algılarının yüksek olduğu söylenilebilir.

Okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü sorularına verdikleri cevapların ortalama değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Okul Yöneticilerinin Dijital Çağ Öğrenme Kültürü Düzeyleri

Ölçek	Maddeler	\bar{x}	Düzy
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	13- Okulda farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarında eğitim teknolojilerine yer verilmesini sağlarım.	3,57	Yüksek Düzy
	14- Öğretmenlerin hazırladıkları ders planlarında eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına yer vermesine dikkat ederim.	3,90	Yüksek Düzy
	15- Öğretim sürecinde eğitim yazılımlarının etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaya çalışırım.	4,00	Yüksek Düzy
Toplam		3,82	

Tablo Açıklaması: Alınan ortalama puanların anlamı 1-2 Düşük Düzey, 2-4:Normal Düzey, 4-6: Yüksek Düzey

Okul yöneticilerinin Dijital Çağ Öğrenme Kültürü alt boyutu maddeleri arasında en yüksek ve en düşük ortalamaya sahip maddeler incelendiğinde; $\bar{x}=4,00$ 'lık ortalama ile "15- Öğretim sürecinde eğitim yazılımlarının etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaya çalışırım." 15. maddenin en yüksek ortalamaya sahip madde olduğu görülürken, $\bar{x}=3,57$ 'lik ortalama ile "13- Okulda farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarında eğitim teknolojilerine yer verilmesini sağlarım." 13. maddenin en düşük ortalamaya sahip madde olduğu görülmüştür.

Okul yöneticilerinin mesleki gelişimde mükemmelliğe yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; grubun hesaplanan en düşük toplam puan ortalamasının 15,00 ve hesaplanan en yüksek toplam puan ortalamasının 40,00'dır. Alt boyuttan alınabilecek ortalama puan 8,00-40,00 aralığındadır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin mesleki gelişimde mükemmelliğe yönelik toplam puan ortalamasının ($\bar{x}=30,65$) ve algılarının yüksek olduğu söylenilebilir.

Okul yöneticilerinin mesleki gelişimde mükemmellik sorularına verdikleri cevapların ortalama değerleri Tablo 4. 5'te gösterilmiştir.

Okul yöneticilerinin Mesleki Gelişimde Mükemmellik alt boyutu maddeleri arasında en yüksek ve en düşük ortalamaya sahip maddeler incelendiğinde; $\bar{x}=4,22$ 'lik ortalama ile "20- Öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlaymış hizmet-içi eğitimleri seçmelerini teşvik ederim." 20. maddenin en yüksek ortalamaya sahip madde olduğu görülürken, $\bar{x}=3,46$ 'lık ortalama ile "19- Teknolojinin etkili kullanımıyla ilgili bilimsel yayınları takip etmeye çalışırım." 19. maddenin en düşük ortalamaya sahip madde olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 5. Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişimde Mükemmellik Düzeyleri

Ölçek	Maddeler	\bar{x}	Düzy
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	16- Öğretmenlere verilecek mesleki eğitimlerin stratejik planın bir parçası olan kurum teknoloji planında yer almasını sağlarım.	3,79	Yüksek Düzy
	17- Teknolojinin öğretimle bütünleştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitimlere okulunda gereken zamanın ayrılmasını sağlarım.	3,77	Yüksek Düzy
	18- Okulda, teknoloji alanında takım çalışması yapılmasına olanak sağlaymış öğrenme ortamları oluşturmaya çalışırım.	3,71	Yüksek Düzy
	19- Teknolojinin etkili kullanımıyla ilgili bilimsel yayınları takip etmeye çalışırım.	3,46	Yüksek Düzy
	20- Öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlaymış hizmet-içi eğitimleri seçmelerini teşvik ederim.	4,22	Yüksek Düzy
	21- Mesleki gelişim etkinliklerinin öğretmenlerin teknoloji eğitimi ihtiyaçlarına uygun olmasına özen gösteririm.	3,91	Yüksek Düzy
	22- Teknolojik açıdan zenginleştirilmiş materyaller kullanılarak öğretim kazanımlarına ulaşılması için okulda değişim hedefleri oluştururum.	3,86	Yüksek Düzy
	23- Okulda teknoloji kullanımıyla ilgili araştırma-geliştirme çalışmalarının yapılmasını teşvik ederim.	3,93	Yüksek Düzy
Toplam		3,83	

Tablo Açıklaması: Alınan ortalama puanların anlamı 1-2 Düşük Düzy, 2-4:Normal Düzy, 4-6: Yüksek Düzy

Okul yöneticilerinin sistematik gelişime yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; grubun hesaplanan en düşük toplam puan ortalamasının 4,00 ve hesaplanan en yüksek toplam puan ortalamasının 15,00'dır. Alt boyuttan alınabilecek ortalama puan 3,00-15,00 aralığındadır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin sistematik gelişime yönelik toplam puan ortalamasının (\bar{x} =10,20) ve algılarının yüksek olduğu söylenilebilir.

Okul yöneticilerinin sistematik gelişim sorularına verdikleri cevapların ortalama değerleri Tablo 4. 6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Okul Yöneticilerinin Sistematik Gelişim Düzeyleri

Ölçek	Maddeler	\bar{x}	Düzy
Sistematik Gelişim	24- Okulda, teknoloji kullanım düzeyine ilişkin nicel ve nitel veriler toplanmasını sağlarım.	3,47	Yüksek Düzy
	25- Okulda çalışmış ücretli öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknolojiyi etkin kullanma becerisine sahip kişiler arasından belirlenmesi için çaba harcarım.	3,17	Yüksek Düzy
	26- Okulun teknoloji alanında sürekli gelişimini sağlamak için diğer eğitim örgütleriyle stratejik ortaklıklar geliştirmeye çalışırım.	3,55	Yüksek Düzy
Toplam		3,39	

Tablo Açıklaması: Alınan ortalama puanların anlamı 1-2 Düşük Düzy, 2-4:Normal Düzy, 4-6: Yüksek Düzy

Okul yöneticilerinin Sistematik Gelişim alt boyutu maddeleri arasında en yüksek ve en düşük ortalamaya sahip maddeler incelendiğinde; \bar{x} =3,55'lik ortalama ile "26- Okulun

teknoloji alanında sürekli gelişimini sağlamak için diğer eğitim örgütleriyle stratejik ortaklıklar geliştirmeye çalışırım.” 26. maddenin en yüksek ortalamaya sahip madde olduğu görülürken, $\bar{x}=3,17$ ’lik ortalama ile “25- Okulda çalışmış ücretli öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknolojiyi etkin kullanma becerisine sahip kişiler arasından belirlenmesi için çaba harcarım.” 25. maddenin en düşük ortalamaya sahip madde olduğu görülmüştür.

Okul yöneticilerinin dijital vatandaşlığa yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde; grubun hesaplanan en düşük toplam puan ortalamasının 14,00 ve hesaplanan en yüksek toplam puan ortalamasının 30,00’dir. Alt boyuttan alınabilecek ortalama puan 6,00-30,00 aralığındadır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin dijital vatandaşlığa yönelik toplam puan ortalamasının ($\bar{x}=24,78$) ve algılarının yüksek olduğu söylenilebilir.

Okul yöneticilerinin dijital vatandaşlığa sorularına verdikleri cevapların ortalama değerleri Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Okul Yöneticilerinin Dijital Vatandaşlık Düzeyleri

Ölçek	Maddeler	\bar{x}	Düzye
Dijital Vatandaşlık	27- Öğrenme faaliyetlerinde, dijital araçlara ve teknolojiye erişim imkânı açısından okuldaki herkesin eşit hakka sahip olmasını sağlarım.	4,09	Yüksek Düzye
	28- İnternetin eğitim dışı amaçlarla kullanılmaması için gereken teknolojik önlemlerin alınmasını sağlarım.	4,19	Yüksek Düzye
	29- Güvenli, yasal ve etik teknoloji kullanımı konusunda eğitim politikası geliştirerek okula örnek olurum.	4,02	Yüksek Düzye
	30- Öğrencilerin teknolojik araçları kullanarak gerçekleştirdiği olumsuz davranışları yakından takip edip karşı önlemler alınmasını sağlarım.	4,09	Yüksek Düzye
	31- Okul bilişim sistemindeki yetki ve veriye erişim izinlerinin öğretmen, öğrenci ve idarecilere amaca uygun şekilde dağıtılmasını sağlarım.	4,29	Yüksek Düzye
	32- Öğrencilerin internet aracılığıyla yaptıkları araştırma ve ödevlerde etik kurallara uygun alıntı yapmalarına dikkat edilmesi hususunda öğretmenleri bilinçlendiririm.	4,09	Yüksek Düzye
	Toplam		4,13

Tablo Açıklaması: Alınan ortalama puanların anlamı 1-2 Düşük Düzey, 2-4:Normal Düzey, 4-6: Yüksek Düzey

Okul yöneticilerinin Dijital Vatandaşlık alt boyutu maddeleri arasında en yüksek ve en düşük ortalamaya sahip maddeler incelendiğinde; $\bar{x}=4,29$ ’luk ortalama ile “31- Okul bilişim sistemindeki yetki ve veriye erişim izinlerinin öğretmen, öğrenci ve idarecilere amaca uygun şekilde dağıtılmasını sağlarım.” 31. maddenin en yüksek ortalamaya sahip madde olduğu görülürken, $\bar{x}=4,02$ ’lik ortalama ile “29- Güvenli, yasal ve etik teknoloji kullanımı konusunda eğitim politikası geliştirerek okula örnek olurum.” 29. maddenin en düşük ortalamaya sahip madde olduğu görülmüştür.

4.3. Okul Yöneticilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri ile Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarına Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılarak İncelenmesi

Okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyut puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.8’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 8. Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	f	\bar{x}	S.s.	t	p
Okul Yöneticilerinin	Kadın	26	121,69	18,05	0,002	0,998
Teknoloji Liderliği Ölçeği	Erkek	101	121,68	21,68		
Vizyoner Liderlik	Kadın	26	45,54	8,81	0,582	0,561
	Erkek	101	44,36	9,33		
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Kadın	26	10,69	2,35	-1,803	0,074
	Erkek	101	11,66	2,47		
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	Kadın	26	30,15	4,58	-0,446	0,656
	Erkek	101	30,77	6,67		
Sistematik Gelişim	Kadın	26	10,69	1,76	0,918	0,360
	Erkek	101	10,07	3,34		
Dijital Vatandaşlık	Kadın	26	24,62	1,86	-0,252	0,801
	Erkek	101	24,82	4,06		

**p<.01, *p<.05, t: Independent Sample T Testi

Okul yöneticilerinin, teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan *Bağımsız Gruplar İçin T-Testi (Independent Samples T Testi)* sonucunda; okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeyleri toplam puan ortalamalarının ($t=0,002$, $p>.05$), vizyoner liderlik toplam puan ortalamalarının ($t=0,582$, $p>.05$), dijital çağ öğrenme kültürü toplam puan ortalamalarının ($t=-1,803$, $p>.05$), mesleki gelişimde mükemmellik toplam puan ortalamalarının ($t=-0,446$, $p>.05$), sistematik gelişim toplam puan ortalamalarının ($t=0,918$, $p>.05$) ve dijital vatandaşlık toplam puan ortalamalarının ($t=-0,252$, $p>.05$) okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre, cinsiyet değişkeninin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık düzeylerini etkileyen bir değişken olmadığı tespit edilmiştir.

Okul yöneticilerinin yaş dağılımlarına göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyut puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.9’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Okul Yöneticilerinin Yaş Dağılımlarına Göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutları	Yaş	f	\bar{x}	S.s.	F	p	Fark
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	21-40 yaş ^A	61	114,23	22,65	8,853	0,000**	B,C>A
	41-50 yaş ^B	44	126,91	18,13			
	50 yaş ve üzeri ^C	22	131,91	12,61			
Vizyoner Liderlik	21-40 yaş ^A	61	43,51	8,98	3,439	0,035*	C>A,B
	41-50 yaş ^B	44	43,82	10,66			
	50 yaş ve üzeri ^C	22	49,18	4,36			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	21-40 yaş ^A	61	10,62	2,56	7,558	0,001**	B,C>A
	41-50 yaş ^B	44	12,18	2,32			
	50 yaş ve üzeri ^C	22	12,36	1,71			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	21-40 yaş ^A	61	28,30	6,58	9,281	0,000**	B,C>A
	41-50 yaş ^B	44	32,82	5,84			
	50 yaş ve üzeri ^C	22	32,82	3,57			
Sistemik Gelişim	21-40 yaş ^A	61	9,16	3,65	8,028	0,001**	B>A
	41-50 yaş ^B	44	11,45	2,11			
	50 yaş ve üzeri ^C	22	10,55	1,82			
Dijital Vatandaşlık	21-40 yaş ^A	61	22,64	3,69	28,060	0,000**	B,C >A
	41-50 yaş ^B	44	26,64	2,23			
	50 yaş ve üzeri ^C	22	27,00	2,76			

**p<.01, *p<.05, F: One Way ANOVA, Fark: Tukey-Games Howell

Okul yöneticilerinin, teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan *Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)* sonucunda; okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeyleri toplam puan ortalamalarının (F=8,853, p<.05), vizyoner liderlik toplam puan ortalamalarının (F=3,439, p<.05), dijital çağ öğrenme kültürü toplam puan ortalamalarının (F=7,558, p<.05), mesleki gelişimde mükemmellik toplam puan ortalamalarının (F=9,281, p<.05), sistemik gelişim toplam puan ortalamalarının (F=8,028, p<.05) ve dijital vatandaşlık toplam puan ortalamalarının (F=28,060, p<.05) okul yöneticilerinin yaşlarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. 41-50 yaş aralığı ve 51 yaş ve üzerindeki okul yöneticilerinin, 21-40 yaş aralığındaki okul yöneticilerine göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik ve dijital vatandaşlık algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. 51 yaş ve üzerindeki okul yöneticilerinin, 21-40 yaş aralığı ve 41-50 yaş aralığındaki okul yöneticilerine göre vizyoner liderlik algılarının daha yüksek

olduğu tespit edilmiştir. 41-50 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin, 21-40 yaş aralığındaki okul yöneticilerine göre sistematik gelişim algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre, yaş değişkeninin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık düzeylerini etkileyen bir değişken olduğu tespit edilmiştir.

Okul yöneticilerinin mesleki kıdem sürelerine göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyut puanlarının karşılaştırılması Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdem Sürelerine Göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutları	Mesleki Kıdem	f	\bar{x}	S.s.	F	p	Fark
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	6-10 yıl ^A	17	127,76	23,01	5,302	0,001**	E>B,C
	11-15 yıl ^B	35	113,91	16,94			
	16-20 yıl ^C	27	115,52	25,79			
	21-25 yıl ^D	22	121,55	18,29			
	26 yıl ve üzeri ^E	26	134,69	13,34			
Vizyoner Liderlik	6-10 yıl ^A	17	48,59	9,89	5,907	0,000**	A,E>D E>B,C
	11-15 yıl ^B	35	42,89	7,40			
	16-20 yıl ^C	27	43,37	8,80			
	21-25 yıl ^D	22	39,45	12,02			
	26 yıl ve üzeri ^E	26	49,92	4,37			
Dijital Öğrenme Kültürü	6-10 yıl ^A	17	10,94	2,59	3,825	0,006**	E>B,C
	11-15 yıl ^B	35	11,20	2,07			
	16-20 yıl ^C	27	10,44	2,95			
	21-25 yıl ^D	22	12,00	2,39			
	26 yıl ve üzeri ^E	26	12,77	1,84			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	6-10 yıl ^A	17	32,00	6,40	3,807	0,006**	E>B,C
	11-15 yıl ^B	35	28,34	5,36			
	16-20 yıl ^C	27	28,96	7,56			
	21-25 yıl ^D	22	31,82	6,73			
	26 yıl ve üzeri ^E	26	33,62	3,78			
Sistematik Gelişim	6-10 yıl ^A	17	11,41	2,62	3,534	0,009**	A>B
	11-15 yıl ^B	35	8,97	3,73			
	16-20 yıl ^C	27	9,52	3,31			
	21-25 yıl ^D	22	11,00	2,14			
	26 yıl ve üzeri ^E	26	11,08	2,10			
Dijital Vatandaşlık	6-10 yıl ^A	17	24,82	3,23	14,120	0,000**	D,E>B,C
	11-15 yıl ^B	35	22,51	2,82			
	16-20 yıl ^C	27	23,22	4,15			
	21-25 yıl ^D	22	27,27	2,43			
	26 yıl ve üzeri ^E	26	27,31	2,63			

**p<.01, *p<0,05, F: One Way ANOVA, Fark: Tukey-Games Howell

Okul yöneticilerinin, teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeylerinin mesleki kıdem süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan *Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)* sonucunda; okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeyleri toplam puan ortalamalarının ($F=5,302$, $p<.05$), vizyoner liderlik toplam puan ortalamalarının ($F=5,907$, $p<.05$), dijital çağ öğrenme kültürü toplam puan ortalamalarının ($F=3,825$, $p<.05$), mesleki gelişimde mükemmellik toplam puan ortalamalarının ($F=3,807$, $p<.05$), sistematik gelişim toplam puan ortalamalarının ($F=3,534$, $p<.05$) ve dijital vatandaşlık toplam puan ortalamalarının ($F=14,120$, $p<.05$) okul yöneticilerinin mesleki kıdem sürelerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin, 11-15 yıl ve 16-20 yıl aralığındaki okul yöneticilerine göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği, dijital çağ öğrenme kültürü ve mesleki gelişimde mükemmellik algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin, 11-15 yıl ve 16-20 yıl aralığında mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerine göre öte yandan 6-10 yıl aralığı ve 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin, 21-25 yıl aralığında mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerine göre vizyoner liderlik algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. 6-10 yıl aralığında mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin, 11-15 yıl aralığındaki mesleki kıdemde sahip olan okul yöneticilerine göre sistematik gelişim algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. 21-25 yıl aralığı ve 26 yıl ve üzerinde mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin, 11-15 yıl aralığı ve 16-20 yıl aralığında mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerine göre dijital vatandaşlık algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, mesleki kıdem süresi değişkeninin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık düzeylerini etkileyen bir değişken olduğu tespit edilmiştir.

Okul yöneticilerinin öğrenim durumlarına göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyut puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Okul yöneticilerinin, teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeylerinin öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan *Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)* sonucunda; okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeyleri toplam puan ortalamalarının ($F=17,242$, $p<.05$), vizyoner liderlik toplam puan ortalamalarının ($F=11,942$, $p<.05$), dijital çağ öğrenme kültürü toplam puan ortalamalarının ($F=10,313$, $p<.05$), mesleki gelişimde mükemmellik toplam puan ortalamalarının ($F=9,565$, $p<.05$), sistematik gelişim toplam puan ortalamalarının ($F=16,689$,

p<.05) ve dijital vatandaşlık toplam puan ortalamalarının (F=14,473, p<.05) okul yöneticilerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Ön lisans ve lisans mezunu olan okul yöneticilerinin, lisansüstü mezuniyete sahip olan okul yöneticilerine göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği, vizyoner liderlik, mesleki gelişimde mükemmellik ve sistematik gelişim algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ön lisans ve lisans mezunu olan okul yöneticilerinin, lisansüstü mezuniyete sahip olan okul yöneticilerine göre öte yandan ön lisans mezunu olan okul yöneticilerinin, lisans mezunu olan okul yöneticilerine göre dijital çağ öğrenme kültürü ve dijital vatandaşlık algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrenim durumu değişkeninin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık düzeylerini etkileyen bir değişken olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.11. Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutları	Alt Öğrenim Durumu	f	\bar{x}	S.s.	F	P	Fark
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	Ön lisans ^A	6	142,00	0,00	17,242	0,000**	A,B>C
	Lisans ^B	76	127,46	18,97			
	Lisansüstü ^C	45	109,22	19,16			
Vizyoner Liderlik	Ön lisans ^A	6	51,00	0,00	11,942	0,000**	A,B>C
	Lisans ^B	76	46,96	7,76			
	Lisansüstü ^C	45	39,76	10,04			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Ön lisans ^A	6	14,00	0,00	10,313	0,000**	A,B>C A>B
	Lisans ^B	76	11,92	1,95			
	Lisansüstü ^C	45	10,36	2,92			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	Ön lisans ^A	6	36,00	0,00	9,565	0,000**	A,B>C
	Lisans ^B	76	31,92	5,54			
	Lisansüstü ^C	45	27,78	6,76			
Sistematik Gelişim	Ön lisans ^A	6	11,00	0,00	16,689	0,000**	A,B>C
	Lisans ^B	76	11,26	2,94			
	Lisansüstü ^C	45	8,29	2,59			
Dijital Vatandaşlık	Ön lisans ^A	6	30,00	0,00	14,473	0,000**	A,B>C A>B
	Lisans ^B	76	25,39	3,01			
	Lisansüstü ^C	45	23,04	4,06			

**p<.01, *p<.05, F: One Way ANOVA, Fark: LSD-Games Howell

Okul yöneticilerinin çalıştıkları kurum türüne göre **Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyut puanlarının karşılaştırılması** Tablo 4.12’de gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Okul Yöneticilerinin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutları	Kurum Türü	f	\bar{x}	S.s.	F	P	Fark
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği	Anaokulu	21	128,19	14,29	1,752	0,160	-
	İlkokul	54	121,07	21,61			
	Ortaokul	26	124,38	20,79			
	Lise	26	115,00	23,03			
Vizyoner Liderlik	Anaokulu ^A	21	47,33	4,67	3,292	0,023*	A,C>D
	İlkokul ^B	54	44,52	9,70			
	Ortaokul ^C	26	46,92	8,73			
	Lise ^D	26	40,23	10,11			
Dijital Öğrenme Kültürü	Anaokulu	21	11,71	2,49	2,207	0,091	-
	İlkokul	54	12,00	2,51			
	Ortaokul	26	10,77	2,72			
	Lise	26	10,85	1,87			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	Anaokulu	21	32,00	5,22	1,250	0,295	-
	İlkokul	54	30,63	6,68			
	Ortaokul	26	31,46	5,89			
	Lise	26	28,77	6,51			
Sistemik Gelişim	Anaokulu	21	11,43	2,18	2,062	0,109	-
	İlkokul	54	9,76	3,20			
	Ortaokul	26	10,69	3,40			
	Lise	26	9,62	2,93			
Dijital Vatandaşlık	Anaokulu	21	25,71	2,78	1,348	0,262	-
	İlkokul	54	24,17	4,73			
	Ortaokul	26	24,54	2,67			
	Lise	26	25,54	2,52			

**p<.01, *p<.05, F: One Way ANOVA, Fark: Tukey-Games Howell

Okul yöneticilerinin, teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeylerinin çalıştıkları kurum türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için yapılan *Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way ANOVA)* sonucunda; okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum düzeyleri toplam puan ortalamalarının (F=1,752, p>.05), dijital çağ öğrenme kültürü toplam puan ortalamalarının (F=2,207, p>.05), mesleki gelişimde mükemmellik toplam puan ortalamalarının (F=1,250, p>.05), sistemik gelişim toplam puan ortalamalarının (F=2,062, p>.05) ve dijital vatandaşlık toplam puan ortalamalarının (F=1,348, p>.05) okul yöneticilerinin çalıştıkları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı ve vizyoner liderlik toplam puan ortalamalarının (F=3,292, p<.05) okul yöneticilerinin çalıştıkları kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Anaokulu ve ortaokullarda çalışan okul yöneticilerinin, liselerde çalışan okul yöneticilerine göre vizyoner liderlik algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, çalıştıkları kurum türü değişkeninin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki

gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık düzeylerini etkilemeyen ve vizyoner liderlik düzeylerini etkileyen bir değişken olduğu tespit edilmiştir.

4.4. Okul Yöneticilerine Uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarının İlişki Düzeylerinin İncelenmesi

Okul yöneticilerine uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarının ilişki düzeyleri incelenmiş olup Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 4.13. Okul Yöneticilerine Uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarının İlişki Düzeylerinin İncelenmesi

Değişkenler	Kat Sayı	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği (1)	r						
	p	1					
Vizyoner Liderlik (2)	r	0,836**	1				
	p	0,000					
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü (3)	r	0,833**	0,531**	1			
	p	0,000	0,000				
Mesleki Gelişimde Mükemmellik (4)	r	0,915**	0,610**	0,837**	1		
	p	0,000	0,000	0,000			
Sistematik Gelişim (5)	r	0,873**	0,589**	0,770**	0,821**	1	
	p	0,000	0,000	0,000	0,000		
Dijital Vatandaşlık (6)	r	0,733**	0,358**	0,654**	0,713**	0,726**	1
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	

**p<.01, *p<.05, r: Korelasyon Katsayısı

Okul yöneticilerine uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği puanları ile vizyoner liderlik (r: 0,836), dijital çağ öğrenme kültürü (r: 0,833), mesleki gelişimde mükemmellik (r: 0,915), sistematik gelişim (r: 0,873) ve dijital vatandaşlık (r: 0,733) puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<.05). Elde edilen bu sonuçlara göre; okul yöneticilerine uygulanan Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği puanları arttıkça, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık puanları da artış gösterecektir.

Okul yöneticilerine uygulanan vizyoner liderlik puanları ile dijital çağ öğrenme kültürü (r: 0,531), mesleki gelişimde mükemmellik (r: 0,610), sistematik gelişim (r: 0,589) ve dijital vatandaşlık (r: 0,358) puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<.05). Elde edilen bu sonuçlara göre; okul yöneticilerine uygulanan vizyoner liderlik puanları arttıkça, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık puanları da artış gösterecektir.

Okul yöneticilerine uygulanan dijital çağ öğrenme kültürü puanları ile mesleki gelişimde mükemmellik (r: 0,837) ve sistematik gelişim (r: 0,770) puanları arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönlü ve dijital çağ öğrenme kültürü puanları ile dijital vatandaşlık (r: 0,654) puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<.05$). Elde edilen bu sonuçlara göre; okul yöneticilerine uygulanan dijital çağ öğrenme kültürü puanları arttıkça, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık puanları da artış gösterecektir.

Okul yöneticilerine uygulanan mesleki gelişimde mükemmellik puanları ile sistematik gelişim (r: 0,821) ve dijital vatandaşlık (r: 0,713) puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<.05$). Elde edilen bu sonuçlara göre; okul yöneticilerine uygulanan mesleki gelişimde mükemmellik puanları arttıkça, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık puanları da artış gösterecektir.

Okul yöneticilerine uygulanan sistematik gelişim puanları ile dijital vatandaşlık (r: 0,726) puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<.05$). Elde edilen bu sonuçlara göre; okul yöneticilerine uygulanan sistematik gelişim puanları arttıkça, dijital vatandaşlık puanları da artış gösterecektir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırma sonuçları ile literatürdeki benzer konuda yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Çalışmada katılan okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik algıları ile alt boyut ortalama puanlarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ulaşılan neticeyi destekler özellikle, alanyazında, Anderson ve Dexter (2005), Banoğlu (2011), Can (2008), Eren-Şişman (2010) tarafından yapılan çalışmalarda mektep müdür ve müdür yardımcılarının teknoloji liderliği ile alakalı yüksek düzeyde sahip olduklarına yönelik çalışma neticelerine varılmıştır. Bahsi geçenin yanı sıra mektep müdür ve müdür yardımcılarının teknoloji liderliklerini özellikle öğretmen yorumlarına dayalı çıkarımlarda bulunan Erden ve Erden (2007), Macaulay (2009) ve Sincar ve Aslan (2011) gibi birkaç tetkikte ise idarecilerin yüksek olmayan seviyelerde niteliklere vakıf oldukları neticesine ulaşılmıştır.

Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler yaşamın tüm alanlarına nüfus etmiştir. Eğitim alanı yaşanan bu gelişmelerden doğrudan etkilenmiştir. Nitekim eğitime küresel bakış, eğitim politikalarında yapılan değişiklikler ve yenilikler okullardan beklentilerin artmasına yol açmıştır. Okullar arasındaki rekabet ise yeni eğitim yaklaşımının ortaya çıkışına ve okul yöneticilerinden beklenen rollerin her geçen gün çeşitlenmesine neden olmuştur. Söz konusu beklentilerin artışıyla beraber etkin ve etkili öğrenme ortamları oluşturma gerekliliği kapsamında okul yöneticilerinin teknoloji kullanımı ve uygulamaları alanında liderlik rollerinin önemi anlaşılmıştır. Süreç içerisinde okul yöneticilerinin yalnızca yöneticilik görevlerini değil aynı zamanda kurumlarını gelişen teknolojiye ne kadar uygun hale getirilebildiklerine de odaklanmaktadır.

Benzer araştırmada ise Irmak (2015), ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği düzeylerine ilişkin algılarını belirlemek ve bu teknoloji liderliği rollerinin öğretmenlerin eğitim-öğretim çalışmalarındaki performanslarını ne kadar etkilediğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, araştırmanın evrenini, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında, Denizli il merkezindeki 139 ilkökul ve ortaokulda görev yapan 3.933 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenler, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği davranışlarını ve “insan merkezlilik”, “vizyon”, “iletişim ve iş birliği” alt

boyutlarındaki davranışları orta düzeyde, “destek” alt boyutundaki davranışları ise yeterli düzeyde sergilediklerini düşünmektedirler. Sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerine göre ve ilkokul öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği davranışlarını daha yüksek düzeyde sergilediklerini düşünmektedirler. Ayrıca, öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça, okul yöneticilerinin “destek” alt boyutundaki liderlik davranışlarına yönelik algıları da olumlu yönde değişmektedir.

Sosyo-demografik özellikler açısından, cinsiyet değişkeninin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, geniş görüşlü önderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık seviyelerini değiştiren bir değişken olmadığı, ancak, yaş, mesleki kıdem süresi, öğrenim durumu ve çalıştıkları kurum türü değişkenlerinin okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik tutum, geniş görüşlü önderlik, dijital dönem öğrenme geleneği, öndelikte ilerlemede hatasızlık, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık düzeylerini etkileyen hususlar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; daha büyük yaşlardaki okul yöneticilerinin, 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan okul yöneticilerinin, ön lisans ve lisans mezunu olan okul yöneticilerinin ve anaokulu ve ortaokullarda çalışan okul yöneticilerinin teknolojik liderlik algıları daha yüksek düzeyde gözlenmektedir.

Ayrıca, mektep müdür ve müdür yardımcılarının, Teknoloji Liderliği Ölçeği puanları ile vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık alt boyut puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler olduğu ve herhangi bir alt boyutta meydana gelen artışın, diğer boyut puanlarında artışa yol açacağı tespit edilmiştir.

Bunu destekler nitelikteki benzer bir çalışmada Bülbül ve Çuhadar (2012) tarafından, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algılarının ve teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile teknolojiye yönelik kabulleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma verileri, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Tekirdağ merkez ilçe, Çorlu ve Çerkezköy ilçelerindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 269 okul yöneticisinden elde edilmiştir. Araştırma bulguları, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusunda kendilerini genel olarak yüksek düzeyde yeterli gördüklerini, okul yöneticilerinin, “Teknoloji Liderliği Öz-yeterliği” alt boyutlarındaki puanları arasında cinsiyet ve eğitim kademesine göre anlamlı bir fark bulunamazken, bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim alma durumuna göre “Profesyonel Uygulamada Mükemmellik” alt boyutu ve “Teknoloji Liderliği Öz-yeterlik” toplam puanlarında anlamlı farklar olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca

araştırmada, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik kabulleri arasında algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığı değişkenleri temelinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Bilgi teknolojilerinin okulların yönetim faaliyetlerinde yaygın olarak kullanılmaya başlanması, sınıf ortamlarında etkili kullanım gereksinimini ve eğitim alanında teknolojinin artarak büyüyen rolünü yansıtmaktadır. Dolayısıyla eğitim yöneticileri de teknoloji alanındaki yenilikleri yakından takip etmek zorundadır. Teknolojik gelişmelerin eğitim kurumlarına entegre edilmesine bazı yeterliliklere sahip olmak gerekmektedir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri entegrasyonun sağlanmasında kritik bir öneme sahiptir.

Araştırmayı destekler nitelikteki başka bir araştırmada Gün ve Çoban (2019), okul yöneticilerinin demografik özellikleri ile teknolojik liderlik öz yeterlik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma, Karaman ilindeki resmi ilkokullarda, ortaokullarda ve liselerde görev yapmakta olan okul yöneticileri ile yürütülmüştür. Toplam 153 yöneticinin katıldığı çalışmada, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlik algılarının genel olarak yeterli seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin 'vizyoner liderlik' alt boyutunda kendilerini görece olarak çok yeterli gördüğü; bunu sırasıyla 'profesyonel uygulamada mükemmellik', 'dijital çağ öğrenme kültürü', 'dijital vatandaşlık' ve 'sistemik gelişim' alt boyutlarının takip ettiği saptanmıştır. Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlik algıları ile çalıştıkları kurum türü, cinsiyet, unvan ve eğitim durumları arasında anlamlı bir fark tespit edilmezken; yaşa ve kıdem yılına göre anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Ayrıca 40 yaşın altındaki okul yöneticilerinin kendilerini, teknolojik liderlik öz yeterliği anlamında diğer yöneticilere göre daha yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer bir çalışmada Yıldız, Tüysüz ve Öztürk (2021), Türkiye'nin Eğitim Vizyonu 2023'te okul yöneticilerinin mesleki becerilerini geliştirmek amacıyla okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yetkinlik algıları ile yenilik yönetimi arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Avcılar ilçesindeki devlet okullarında görev yapan 172 yönetici oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik algıları yüksektir. Cinsiyet, eğitim derecesi, branş ve okul türü açısından anlamlı farklılık bulunmazken, pozisyon unvanı ve bilişim teknolojileri ile ilgili hizmetiçi eğitime katılım açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Okul müdürlerinin ortalama puanları müdür yardımcılarında, bilgi teknolojileri ile ilgili hizmetiçi eğitime

katılan okul yöneticilerinin ortalama puanları ise katılmayan okul yöneticilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlikleri ile yenilik yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları arasında pozitif ve yüksek bir ilişki bulunmuştur.

Teknoloji lideri sınıf ortamında teknoloji entegrasyonunu sağlayabilecek bir okul iklimi oluşturmak için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmalıdır. Ayrıca teknoloji lideri, teknolojiyi kendisi kullanabilecek düzeyde bulunmalıdır. Başarılı bir teknoloji entegrasyonunun sağlanmasında alanda yeterli bilgi ve etkin kullanım becerisi gerekmektedir. Nitekim yeterli bilgi ve beceriye sahip ve kendini geliştiren bir okul yöneticisi çağın gerektirdiği tüm eğitim teknolojilerini kullanabilir düzeydedir. Bu durum yer aldığı kurumda yeni teknolojilerin etkili şekilde kullanılması için uygun ortamların oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

Farklı bir araştırmada Dinç ve Göksoy (2020), Bu çalışmanın amacı, Düzce ilindeki devlet anaokulu, ilkokulu, ortaokulu ve liselerde görev yapan okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliliklerini değerlendirmektir. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 149 okul müdürü ve 373 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin teknoloji liderliği yeterlilikleri, çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonuçları, okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliliklerini büyük oranda sağladıklarını göstermektedir. Müdürlerin algılarında, dijital vatandaşlık alanında en yüksek, sistematik gelişim alanında ise en düşük ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir. Cinsiyet açısından, erkek okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlilik algılarının kadın müdürlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu fark, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü ve dijital vatandaşlık gibi alanlarda da belirgindir. Yaş, mesleki kıdem, eğitim durumu ve yöneticilik süresi gibi demografik değişkenler açısından yeterlilik algılarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, müdürlerin çalıştıkları kurum türüne göre, anaokulu müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliliklerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlere göre, müdürlerin teknoloji liderliği yeterlilikleri genel olarak orta düzeyde sağlanmakta ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ayrıca, 31-40 yaş grubundaki müdürlerin teknoloji liderliği yeterliliklerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Diğer demografik değişkenler, yani mesleki kıdem, eğitim durumu ve çalıştıkları kurum türü açısından anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Sonuç olarak, Düzce ilindeki okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliliklerinin genel olarak yüksek olduğu, ancak bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Özellikle, cinsiyet ve çalıştıkları okul türü, teknoloji

liderliği yeterliliklerinde belirleyici faktörler olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgular, okul müdürlerinin teknoloji liderliği becerilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi için önemli ipuçları sunmaktadır.

Araştırma ile örtüşen başka bir çalışmada Yumuşak ve Çoruk (2023) tarafından ortaya konan, ilkokul ve ortaokul düzeyinde görev yapan okul yöneticilerinin, eğitim süreçlerine uyumlu olarak güncel teknoloji uygulamalarını okul yönetiminde kullanma konusundaki teknolojik öz yeterlik algılarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın kapsamı, Çanakkale merkez ve ilçelerindeki temel eğitim düzeyindeki devlet okullarında görev yapan 198 okul yöneticisini içermektedir. Araştırmada, Çanakkale il genelindeki tüm temel eğitim okullarına ulaşılabildiği için örneklem alma yöntemi kullanılmamıştır.

Araştırma sonuçları, okul müdürlerinin tüm boyutlarda teknolojik liderlik öz yeterlik algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve teknoloji yönetimi ile liderlik/yöneticilik konularında alınan hizmet içi eğitim gibi değişkenler, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlik algılarını etkilerken, çalışma yılı değişkeninin bu algılar üzerinde etkisi bulunmamıştır. Bu çalışmanın bulguları, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik konusunda kendilerini büyük ölçüde yeterli gördüklerini ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonuçları, okul yöneticilerinin, güncel teknoloji uygulamalarını etkili bir şekilde kullanma yeteneklerini geliştirmek için cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve hizmet içi eğitim gibi faktörlerin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu bulgular, okul yönetiminde teknolojik liderlik becerilerinin geliştirilmesi için önemli ipuçları sunmaktadır.

Benzer bir çalışmada Yahşi'nin 2020 yılındaki çalışması, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusundaki öz yeterlik düzeylerini belirlemektir. Araştırmada, okul müdürlerinin öz yeterlik algıları; cinsiyet, unvan, hizmet yılı ve bilgi ve iletişim teknolojileri eğitimi alma durumu gibi değişkenler temelinde incelenmiştir. Çalışma, İzmir ilinde görev yapan 712 okul yöneticisinden (300 okul müdürü ve 412 müdür yardımcısı) oluşan bir örnekleme gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, okul müdürlerinin teknoloji liderliği konusundaki öz yeterlik algıları, müdür yardımcılarına göre daha yüksek seviyede bulunmuştur. Analizler, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz yeterlik algılarının hizmet yılına göre değişmediğini göstermiştir. Bununla birlikte, cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında, erkek yöneticiler lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Ek olarak, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda hizmet içi eğitim alan yöneticilerin teknoloji liderliği öz yeterlik algılarının, bu eğitimi almayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmayı destekler nitelikte bir diğer çalışmada Kıral ve Öztaban (2022), öğretmenlerin algıları doğrultusunda okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini yerine getirme düzeylerini ve bu düzeylerin öğretmenlerin çeşitli demografik değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir. Araştırmanın kapsamı, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Aydın ili Efeler ilçesindeki ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 392 öğretmeni içermektedir.

Araştırma bulguları, öğretmenlerin teknoloji liderliği ile ilgili algılarının tüm boyutlarda ve genel teknoloji liderliğinde görece yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin teknoloji liderliğine ilişkin algılarının cinsiyete göre farklılık göstermediği, ancak eğitim durumu, kıdem ve okul türüne göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Vizyon-destek boyutunda ve genel teknoloji liderliğinde, ön lisans mezunu öğretmenlerin puanlarının, lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. İletişim-işbirliği boyutunda ise, ön lisans mezunu öğretmenlerin puanları, lisans mezunu öğretmenlerin puanlarından daha yüksektir. Ayrıca, iletişim-işbirliği ve vizyon-destek alt boyutlarında, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin puanlarının, 10 yıl ve altı kıdeme sahip öğretmenlerin puanlarından görece daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Genel teknoloji liderliğinde ve tüm alt boyutlarda, ilkokul öğretmenlerinin puanlarının ortaokul ve lise öğretmenlerinin puanlarından; ortaokul öğretmenlerinin puanlarının ise lise öğretmenlerinin puanlarından görece daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin teknoloji liderliğine ilişkin algılarının eğitim durumu, mesleki kıdem ve görev yapılan okul türü gibi demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle, ön lisans mezunu öğretmenlerin teknoloji liderliği algılarının daha yüksek olduğu; aynı şekilde, daha kıdemli öğretmenlerin teknoloji liderliği algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul türü açısından ise, ilkokul öğretmenlerinin teknoloji liderliği algılarının, ortaokul ve lise öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Nitekim, bu araştırma, öğretmenlerin okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin algılarının belirli demografik değişkenlere göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini daha etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için, eğitim durumu, mesleki kıdem ve görev yapılan okul türü gibi faktörlerin göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu veriler, eğitim politikaları ve yönetim stratejileri geliştirilirken dikkate alınabilir ve okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusundaki becerilerinin geliştirilmesine yönelik programların tasarlanmasına katkı

sağlayabilir. Araştırma sonuçları, teknoloji liderliğinin eğitimdeki önemini bir kez daha vurgulamakta ve bu alandaki iyileştirmeler için önemli ipuçları sunmaktadır.

Başka bir çalışmada Öztaban'ın (2020), öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini yerine getirme düzeyleri ve bu düzeylerin bazı demografik faktörler (cinsiyet, eğitim durumu, kıdem ve okul türü) temelinde farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Çalışmanın evreni, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Aydın ili merkez Efeler ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve lise kurumlarında görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilen ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 392 öğretmen araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmenlerin okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine dair algıları; insan odaklılık, iletişim-işbirliği ve vizyon-destek boyutları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine dair algıları genel olarak ve tüm boyutlarda yüksek olarak bulunmuştur. Ancak, bu algılar öğretmenlerin cinsiyetine göre değişmemekte, fakat eğitim durumu, mesleki kıdem ve görev yaptıkları okul türüne göre farklılık göstermektedir. Önlisans mezunu öğretmenlerin, vizyon-destek boyutu ve genel teknoloji liderliği algılarında, lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. İletişim-işbirliği boyutunda da önlisans mezunları, lisans mezunlarına kıyasla daha yüksek puanlar almıştır. Ayrıca, 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin, 10 yıl ve altı kıdeme sahip olanlara göre, iletişim-işbirliği ve vizyon-destek boyutlarında daha yüksek puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Genel teknoloji liderliği ve tüm alt boyutlar açısından değerlendirildiğinde, ilkokul öğretmenlerinin puanlarının, ortaokul ve lise öğretmenlerinden daha yüksek olduğu; ortaokul öğretmenlerinin puanlarının ise lise öğretmenlerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışma, öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin genel olarak yüksek olduğunu ve bu algıların, eğitim durumu, mesleki kıdem ve okul türü gibi demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği becerilerinin geliştirilmesinde, eğitim durumu, kıdem ve okul türü gibi faktörlerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Araştırma, eğitim yönetimi politikaları ve stratejileri oluşturulurken bu demografik değişkenlerin göz önünde bulundurulmasının önemini belirtmektedir. Bu veriler, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin daha etkili hale getirilmesi için önemli ipuçları sunmakta ve bu alanda yapılacak geliştirme çalışmalarına ışık tutmaktadır. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini

güçlendirmek için bu demografik değişkenlerin dikkate alınması, eğitimde teknoloji kullanımı ve liderlik becerilerinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Başka bir çalışmada Güneş ve diğerleri tarafından ortaya konan okul yöneticilerinin teknoloji liderliği davranışlarına ne ölçüde sahip olduklarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda kişisel bilgi formu ve okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ölçeğinden oluşan veri toplama aracı; Muğla-Ula ilçesinde 120 öğretmene uygulandı. Araştırma sonucunda; Teknoloji liderliği algısı ve alt boyutlara ilişkin algıların yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşlarına göre teknoloji liderliği algısının farklılaştığı belirlenmiş olup, 35 yaş ve altı ile 46-50 yaş aralığındakilerde algının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderliği davranışlarına ilişkin algılarının medeni durum, mesleki kıdem ve okuldaki çalışma süresine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Genel olarak okul yöneticilerinin teknoloji liderliği davranışlarına yönelik algıladıkları teknoloji liderliğinin, öğretmenlerin yaşı dışındaki diğer tanımlayıcı özelliklerine göre benzer düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik özellikleri öğrencilerin daha kolay öğrenmelerine imkân sunan bir öğrenme ortamı oluşturulmasında etkilidir. Okulların teknoloji entegrasyon süreçlerinde gerekli yönetim ve liderlik stratejileri okul yöneticileri tarafından geliştirilmektedir. Sürecin etkin ve başarılı şekilde uygulanması okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeteneğini bağlıdır.

Araştırmada çıkan sonucu destekler nitelikte Aktay ve Çakır'ın (2018) yaptığı bir tetkikte, temel eğitim ile ortaöğretim müdür ve müdür yardımcılarının teknoloji liderliği yeterliklerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu gaye ışığında, alakalı idarecilerin teknoloji liderliği seviyelerinin müdür ve müdür yardımcısı olarak çalışma zamanları, kıdem seneleri, bitirdikleri mektep, cinsiyetleri ya da çalıştıkları mektebin bölümünden dolayı değişiklik gösterip göstermemesi gibi alanlar da gözlemlenmiştir. Araştırma Giresun il merkezindeki okullarda bulunan yöneticilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2017-2018 akademik yılının güz yarıyılında gerçekleştirilmiş ve araştırmaya toplam 33 ilkokul, 32 ortaokul ve 55 lise yöneticisi katılmıştır. İnceleme neticesinde temel eğitim ve orta öğretim müdür-müdür yardımcılarının teknoloji liderliği konusundaki bilgilerinin hem genel olarak hem de dizgisel ilerleme haricinde alt kapsamlar bakımından iyi seviyede olduğu görülmüştür. Mektep müdür ve müdür yardımcılarının dijital vatandaşlık kısmında teknolojik liderlik tarafında en üst seviyedeysen sistemik ilerleme kapsamında nispeten daha düşük seviyededir. Her ne kadar

bireysel niteliklere göre farklılaşmalar olsa da mektep müdür- müdür yardımcılarının teknoloji liderliği düzeyleri cinsiyet, okul türü, mesleki kıdem, yöneticilik deneyimi, yöneticilik görev türü, eğitim düzeyi, bilgisayar yeterliği ve internet kullanma durumları gibi değişkenler açısından da anlamlı bir fark oluşturmamaktadır.

Günümüzde okul yöneticilerinin liderlik özelliklerinden birisinin de teknoloji liderliği olması belirtilmektedir (Banoğlu, 2012). Okullarda, okul yöneticileri kurumlarını hedeflerine ulaştırabilmek için okullarına teknoloji konusunda yön vermeli ve bu konuda liderlik etmelidir. Günümüzde iyi bir liderde bulunması gereken bir özelliğe teknoloji alanındaki gelişmeleri takip edebilmesidir (Ulutaş, 2015). Yönetim kadrosunda çalışan insanların teknoloji bilgisini, kurumunda çalışan insanlara teknoloji kullanımı konusunda destek vermesi gerekmektedir (Anderson & Dexter, 2005). Eğitim kurumlarının hedeflerini gerçekleştirebilmesi için teknolojik gelişmelerin kullanılmasının elzem olduğu ve okul idarecilerinin teknoloji kullanımında yeterli düzeyde becerilere sahip olması gerektiği belirtilmiştir (Turan, 2002).

5.3. Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurularak yapılmış birtakım öneriler şunlardır;

- Okul yöneticilerinin, görev yaptıkları okullarda iş birliği halinde oldukları bir teknoloji ekibi kurmasının çok faydalı olacağı değerlendirilmektedir.
- Okul teknoloji planları oluşturulurken, Millî Eğitim Bakanlığı ve İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün teknoloji planlarının da incelenmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir.
- Okullarda farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için geliştirilen öğretim programlarında daha fazla eğitim teknolojilerinin kullanılmasının olumlu olacağı düşünülmektedir.
- Okul yöneticilerinin, okullarda teknolojinin daha etkin kullanımını sağlamak için daha fazla bilimsel yayınları takip etmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Okul yöneticilerinin, okullarında görev yapmış ücretli öğretmenleri seçerken öğretim etkinliklerinde teknolojiyi daha etkin kullanma becerisine sahip olanları seçmelerinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.
- Okul yöneticilerinin, güvenli, yasal ve etik teknoloji kullanımı konusunda eğitim politikası geliştirerek okul personeline örnek olmasının olumlu olacağı düşünülmektedir.

- Yaşı küçük ve mesleki kıdem süresi az olan okul yöneticilerinin, teknoloji liderliği algılarının daha düşük olduğu gözlenmiştir. Bu sebeple bu görevlere atanan bireylerin daha ileri yaşlarda ve mesleki kıdemi daha fazla olanlar arasından seçilmesinin daha doğru olacağı değerlendirilmektedir.
- Liselerde görev yapan okul yöneticilerinin, okulun teknoloji planını yapma, okulun teknoloji ihtiyaçlarını tespit etme ve giderme, okula yeni teknolojiler kazandırma konusunda diğer kademelerdeki okul yöneticilerine göre daha duyarsız davrandıkları gözlenmiştir. Ortaöğretim eğitim hayatında çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu nedenle buralarda görevlendirilecek okul yöneticilerinin vizyoner liderliğe sahip kişilerden seçilmesinin ve mevcut yöneticilerin de bu konuda eğitilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, O. (2003). Ulusal teknoloji politikaları ve ilköğretimde teknoloji eğitimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 160, 75–88.
- Aksoy, E., & Işık, H. (2008). İlköğretim okul müdürlerinin öğretim liderliği rolleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 235–249.
- Aktaş, N. (2016). Ortaöğretim kurumları okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini incelenmesi. *Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Aktay, S. ve Çakır, R. (2018). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlikleri. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 37(37), 37-48.
- Anderson, R. E., & Dexter, S. (2005). School technology leadership: an empirical investigation of prevalence and effect. *Educational Administration Quarterly*, 41(1), 49–81.
- Balaban, N. U. (2012). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği ile bilgisayar kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Banoğlu, K. (2011). School principals' technology leadership competency and technology coordinatorship. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(1), 208–213.
- Banoğlu, K. (2012). “Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeğinin” Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 43–65.
- Barış, S. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin yeterlikleri. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Baş, O., Baş, E., Zehiroğlu, B., Bayar, F., & Ünsal, N. (2024). Ortaokul okul yöneticilerinin teknolojik liderlik rollerine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *International QMX Journal* 3(4), 1524-1551.
- Benedetto, R. D. (2006). How do independent school leaders build the educational technology leadership capacity of the school? *Drexel University, doktora tezi*.

- Brush, T., Glazewski, K., Rutowski, K., Berg, K., Stromfors, C., Van-Nest, M. H., . . . Sutton, J. (2003). Integrating technology in a field-based teacher training program: The PT3@ASU Project. *Educational Technology Research and Development*, 51(2), 57–72.
- Bülbül, T., & Çuhadar, C. (2012). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kabulleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 474–499.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı* (27. Baskı). Ankara: PEGEM Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Erkan, A. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, T. (2003). Bolu orta öğretim okulları yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2 (3), 94-107.
- Cuban, L., Kirkpatrick, H., & Peck, C. (2001). High access and low use of technologies in high school classrooms: Explaining an apparent paradox. *American Educational Research Journal*, 38(4), 813–834.
- Çakır, R. (2020). Okullarda teknoloji entegrasyonu, teknoloji liderliği ve teknoloji planlaması. İçinde K. Çağıltay & Y. Göktaş (Ed.), *Öğretim Teknolojileri Temelleri* (ss. 457–472).
- Demiraçan, A. (2019). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği stratejileri ve yenilik yönetimi yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Deryakulu, D., & Sezer, B. (2012). İlköğretim okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin yeterlilikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama*, 2(2), 1-24.
- Dinç, H. (2019). Okul Müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri. *Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Dinç, H. ve Göksoy, S. (2020). Okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri. *International Journal on Lifelong Education and Leadership*, 6(1), 20-35.

- Durak, D. (2022). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz yeterlikleri ve 21.yüzyıl öğretmen becerileri. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Dülğar, M. (2020). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlikleri üzerine bir çalışm. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Erarslan, L. (2006). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. *Journal of Human Sciences*, 1(1), 1–32.
- Erden, H. ve Erden, A. (2007). Teachers' perception in relation to principles' technology leadership: 5 primary school cases in Turkish Republic of Northern Cyprus. 7th International Educational Technology (IETC) Conference. 03-05 May 2007, North Cyprus: Near East University.
- Eren-Şişman, E. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Eren, E., & Kurt, A. A. (2011). Technology leadership behaviours of elementary. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 219–238.
- Ergin, A. (1991). Eğitim teknolojisinin kısa tarihçesi. . Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 24(2), 371–385.
- Ertmer, P. A., Bai, H., Dong, C., Khalil, M., Park, S. H., & Wang, L. (2002). Online professional development: building administrators' capacity for technology leadership. *Journal of Computing in teacher Education*, 19, 5–11.
- Flanagan, L., & Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 124–142.
- Fraenken, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). How to design and evaluate research in education, (8th ed.). Mc graw Hill, New York.
- Fullan, M. (2002). The change leader. *Educational Leadership*, 59(8), 16–20.
- Göktaş, Y., & Topu, B. F. (2012). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üstlendikleri roller ve onlardan beklentiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 473–478.

- Görgülü, D., Küçükali, R., & Ada, Ş. (2013). Okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterlilikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3(2), 53–71.
- Gronn, P. (2008). The future of distributed leadership. *Journal of Educational Administration*, 46(2), 141–158.
- Gültekin, A., Bilgin, Z., Özkan, S., & Sinç, M. (2024). Eğitimde teknolojinin rolü ve entegrasyonuna yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4(5), 1057-1069.
- Gün, F. ve Çoban, Ö. (2019). Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterliklerinin incelenmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 39-48.
- Günbayı, İ., & Cantürk, G. (2011). Bilgisayar teknolojisinin okul yönetiminde kullanımında okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisine karşı tutumları. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 47–70.
- Güneş, M., Baka, E., Gülgün, S., Karaağaç Kocakır, A. ve Ovacık, T. (2022). Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Davranışlarının İncelenmesi. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 8.
- Gürsel, R. S. (2020). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri ile medya ve teknoloji kullanımı ve tutumları arasındaki ilişki. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2010). Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği standartlarına ilişkin öğretmen, yönetici ve denetmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 16(4), 535–579.
- Hew, K. F., & Brush, T. (2007). Integrating technology into K-12 teaching and learning: current knowledge gaps and recommendations for future research. *Educational Technology Research and Development*, 55, 223–252.
- Irmak, M. (2015). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin, yöneticilerinin “Teknoloji Liderliği” düzeylerine ilişkin algıları. . Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

- İzci, M., Çuçi, C., Kapan, H. İ., & Atay, Z. (2024). Okul yöneticilerinin medya ve teknoloji kullanma düzeyleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Eğitime Özgün Bakış Dergisi*, 2(1), 1-18.
- Karagöz, Y. (2021). *SPSS ve AMOS 24 Uygulamalı İstatistiksel Analizler*, 3. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kearsly, G., & Lynch, W. (1992). Leadership in the age of technology: The new skills. *Journal of Research on Computing in Education*, 25(1), 50–60.
- Kıral, E. ve Öztaban, A. (2022). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini yerine getirme düzeyleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 559-584.
- Lambert, L. (2005). Leadership for lasting reform. *Educational Leadership*, 62(5), 62–65.
- Macaulay, L. S. (2009). *Elementary principals as technology instructional leaders*. Unpublished doctoral dissertation, Towson University, Towson, Maryland.
- Mann, D., Reardon, R. M., Becker, J. D., Shakeshaft, C., & Bacon, N. (2011). Immersive, interactive, web-enabled computer simulation as a trigger for learning: The next generation of problem-based learning in educational leadership. *Journal of Research on Leadership Education*, 6(5), 272–287.
- Özen, O., & Mert, O. (2024). Uluslararası standartlar yönünden eğitim yöneticilerinin 21.yüzyıl becerileri doğrultusunda bilgi iletişim teknolojileri yeterlilikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 13(1), 349-370.
- Öztaban, A. (2020). *Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini yerine getirme düzeyleri*. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6.
- Richarson, J. W., Bathon, J., Flora, K. L., & Lewis, W. D. (2012). NETS-A scholarship: a review of published literature. *Journal of Research on Technology in Education*, 45(2), 131–151.
- Shi, M., & Bichelmeyer, B. A. (2007). Teachers' experiences with computers: A comparative study. *Educational Technology and Society*, 10(2), 180–190.

- Sincar, M. ve Aslan, B. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşleri. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (1), 571– 595.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2019). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. Anı Yayıncılık, gözden geçirilmiş 7. baskı.
- Şahin, H. (2015). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Şişman, E. E. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları . Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Şişman, M. (2011). Öğretim liderliği. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tabachnick and Fidell, (2013). B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics (sixth ed.) Pearson, Boston.
- Teke, S. (2019). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Turan, S. (2002). Teknolojinin okul yönetiminde etkin kullanımında eğitim yöneticisinin rolü. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 271–281.
- Ulukaya, F. (2015). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özyeterlikleri ile eğitim öğretim işlerini gerçekleştirme düzeyleri arasındaki ilişki (Tokat ili örneği). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ulutaş, M. (2015). Yükseköğretimde bilişim liderliği, öğrenen örgüt ve üniversitesi kültürü arasındaki ilişki. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi.
- Uygun, P. (2023). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik algıları ile medya ve teknoloji kullanımı tutumları üzerine bir ilişki araştırma. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

- Whitaker, B. (1997). Instructional leadership and principal visibility. *The Clearinghouse*, 70(3), 155–156.
- Yahşı, Ö. (2020). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özyeterliklerinin incelenmesi: İzmir örneği. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 3(2), 232-250.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 113-118.
- Yıldız, B.B., Tüysüz, H. ve Öztürk, M. (2021). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlik Algıları ile Yenilik Yönetimi Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 16(3).
- Yumuşak, Ş. ve Çoruk, A. (2023). Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Öz Yeterlik Algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(4), 2125-2141.
- Yurdakul, İ., Kaya, P., Gökoğlan, A., & Altay, H. (2024). Eğitimde yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4(1), 147-164.

EKLER

EK-1a: Okul Yöneticileri İçin Anket Formu

OKUL YÖNETİCİLERİ İÇİN ANKET FORMU							
Değerli okul yöneticisi; Bu anket "Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri" ne ilişkin görüşlerden oluşmakta olup elde edilecek bulgulardan hareketle bir Yüksek Lisans Tezi hazırlanacaktır. Anket, I. Bölüm kişisel bilgiler, II. Bölüm 1-12 maddeler Vizyoner Liderliğe ilişkin görüşler, 13-15 maddeler Dijital Çağ Öğrenme Kültürüne ilişkin görüşler, 26-33 maddeler Mesleki Gelişimde Mükemmelliğe ilişkin görüşler, 24-26 maddeler Sistematik Gelişime ilişkin görüşler, 27-32 maddeler Dijital Vatandaşlık ile ilgili görüşler olmak üzere 2 bölümden oluşmaktadır. Yanıtlarınızın araştırmaya katkı sağlayabilmesi için dikkatli okumanız, düşüncelerinizi içtenlikle açıklamanız ve yanıtız soru bırakmamanız gerekmektedir. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.							
Cinsiyetiniz	Yaşınız	Meslek Kıdeminiz	Öğrenim Durumu	Çalıştığınız Kurum Türü			
Kadın ()	21-30 ()	1-5 ()	Lise ()	Anaokulu ()			
Erkek ()	31-40 ()	6-10 ()	Ön Lisans ()	İlkokul ()			
	41-50 ()	11-15 ()	Lisans ()	Ortaokul ()			
	50 ve üzeri ()	16-20 ()	Yüksek Lisans ()	Lise ()			
		21-25 ()	Doktora ()				
		25 ve üzeri ()					
Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri Ölçeği			<i>Hiç</i> (1)	<i>Kısmen</i> (2)	<i>Orta</i> <i>Düzeyde</i> (3)	<i>Büyük</i> <i>Oranda</i> (4)	<i>Her</i> <i>Zaman</i> (5)
1. Okul stratejik planında teknoloji ihtiyaçlarına öncelik veririm.							
2. Okulda işbirliği yaptığım bir teknoloji ekibi oluştururum.							
3. Stratejik planın bir parçası olarak "okul teknoloji planının" geliştirilmesine önem veririm.							
4. Okul teknoloji planının teknoloji ekibiyle birlikte oluşturulmasına önem veririm.							
5. Okul teknoloji planının eğitim paydaşlarının (öğretmen, öğrenci, hizmetli, veli, çevre kurumlar vb.) ihtiyaçları analiz edilerek oluşturulmasına özen gösteririm.							
6. Okul teknoloji planını oluşturma ve geliştirme sürecinde doğrudan yer alırım.							
7. Okul teknoloji planında gerçekleştirilecek eylem, amaç, hedef, zaman çizelgesi, bütçe ve planın değerlendirme aşamalarının açıkça belirtilmesini sağlarım.							
8. Okul teknoloji planını oluştururken diğer eğitim kurumlarının teknoloji planlarını incelerim.							
9. Okul teknoloji planını oluştururken ilçe ve merkez örgütün teknoloji planlarını incelerim.							
10. Okulun teknoloji ihtiyaçları için ayrı bir bütçe oluşturmaya çalışırım.							
11. Okulun teknoloji ihtiyaçları için ek kaynak temin etmeye çalışırım.							
12. Yeni teknolojileri okulumu kazandırmak için çaba gösteririm.							
13. Okulda farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarında eğitim teknolojilerine yer verilmesini sağlarım.							
14. Öğretmenlerin hazırladıkları ders planlarında eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına yer vermesine dikkat ederim.							
15. Öğretim sürecinde eğitim yazılımlarının etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaya çalışırım.							
16. Öğretmenlere verilecek mesleki eğitimlerin stratejik planın bir parçası olan kurum teknoloji planında yer almasını sağlarım.							
17. Teknolojinin öğretimle bütünleştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitimlere okulumda gereken zamanın ayrılmasını sağlarım.							
18. Okulda, teknoloji alanında takım çalışması yapılmasına olanak sağlayacak öğrenme ortamları oluşturmaya çalışırım.							
19. Teknolojinin etkili kullanımıyla ilgili bilimsel yayınları takip etmeye çalışırım.							
20. Öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitimleri seçmelerini teşvik ederim.							

EK-1b: Okul Yöneticileri İçin Anket Formu

Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeği	<i>Hiç (1)</i>	<i>Kısmen (2)</i>	<i>Orta Düzeyde (3)</i>	<i>Büyük Oranda (4)</i>	<i>Her Zaman (5)</i>
21. Mesleki gelişim etkinliklerinin öğretmenlerin teknoloji eğitimi ihtiyaçlarına uygun olmasına özen gösteririm.					
22. Teknolojik açıdan zenginleştirilmiş materyaller kullanılarak öğretim kazanımlarına ulaşılması için okulda değişim hedefleri oluştururum.					
23. Okulda teknoloji kullanımıyla ilgili araştırma-geliştirme çalışmalarının yapılmasını teşvik ederim.					
24. Okulda, teknoloji kullanım düzeyine ilişkin nicel ve nitel veriler toplanmasını sağlarım.					
25. Okulda çalışacak ücretli öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknolojiyi etkin kullanma becerisine sahip kişiler arasında belirlenmesi için çaba harcarım.					
26. Okulun teknoloji alanında sürekli gelişimini sağlamak için diğer eğitim örgütleriyle stratejik ortaklıklar geliştirmeye çalışırım.					
27. Öğrenme faaliyetlerinde, dijital araçlara ve teknolojiye erişim imkanı açısından okuldaki herkesin eşit hakka sahip olmasını sağlarım.					
28. İnternetin eğitim dışı amaçlarla kullanılmaması için gereken teknolojik önlemlerin alınmasını sağlarım.					
29. Güvenli, yasal ve etik teknoloji kullanımı konusunda eğitim politikası geliştirerek okula örnek olurum.					
30. Öğrencilerin teknolojik araçları kullanarak gerçekleştirdiği olumsuz davranışları yakından takip edip karşı önlemler alınmasını sağlarım.					
31. Okul bilişim sistemindeki yetki ve veriye erişim izinlerinin öğretmen, öğrenci ve idarecilere amaca uygun şekilde dağıtılmasını sağlarım.					
32. Öğrencilerin internet aracılığıyla yaptıkları araştırma ve ödevlerde etik kurallara uygun alıntı yapmalarına dikkat edilmesi hususunda öğretmenleri bilgilendiririm.					

EK-2: Gönüllü Katılımcı Onam Formu

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAY FORMU
(Katılımcı Bilgisi Olmadan Doldurulmalıdır)

Sizi Çağlar MAVİŞ tarafından yürütülen "Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Özelliklerinin İncelenmesi" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı okul yöneticilerinin teknoloji liderliği özelliklerinin analiz edilmesidir. Araştırmada sizden tahminen 20 dakika ayırmanız istenmektedir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanmaktadır.

Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün sorulara, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle vermenizdir. Bu formu okuyup onaylamamız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğimizi anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz.

Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ GİZLİ TUTULACAKTIR; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız, araştırmacıya şimdi sorabilir veya aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Yardımcı Araştırmacı/Sorumlu Araştırmacı Tarafından Doldurulacak	
Katılımcının kişisel bilgilerinin gizli tutulacağını, katılımcının çalışma kapsamında sağlayacağı tüm verilerin etik kurallara göre işleneceğini ve bu etik kuralların ihlali durumunda, ortaya çıkacak tüm sorumluluğu kabul ettiğini beyan ederim.	
Unvanı, Adı-Soyadı:	Çağlar MAVİŞ
Tarih:	05/05/2023
İmza:	
Yetişkin Katılımcının Kendisi tarafından doldurulacak	
☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım.	
☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.	
☐ Bu koşullarda, araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.	
18 Yaş Altı Kısıtlı Katılımcının Velisi/Vasisi tarafından doldurulacak	
☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve bu çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü katılımcılara düşen sorumlulukları anladım.	
☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve katılımcının kişisel bilgilerinin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.	
☐ Bu koşullarda, Velisi/Vasisi bulunduğum'nın araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmasını kabul ediyorum.	
Araştırma tamamlandığında genel/özel sonuçların benimle paylaşılması	☐ İstiyorum ☐ İstemiyorum
Adı-Soyadı: veya Katılımcı Kodu:	
Tarih:	
İmza:	
İletişim Bilgileri (İsteğe bağlı):	

Bu form, katılımcının kendisi/velisi/vasisi tarafından imzalandıktan sonra araştırmacıya teslim edilecektir. Ayrıca talep edildiği takdirde, bu formun bir nüshası katılımcıya verilecektir.

EK-3: Ölçek Kullanım İzni

Ölçek Kullanım İzni ve Ölçek İsteği Çelen Kutusu x ✕ 🗑️ 📄

 Çağlar Maviş Alıcı: köksal_banoğlu 28 Nis 2023 Cum 10:04 ☆ 🗑️ 📄

Hocam iyi günler "Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Özelliklerinin İncelenmesi" adlı tez çalışmam için "Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilik Ölçeği" kullanmak istiyorum. Bu ölçeğin kendinizi yollarsanız ve tez çalışmamda kullanma izin verdiğiniz çok memnun olurum. Teşekkür eder iyi çalışmalar dilerim.

Çağlar MAVİŞ
Marmara AI Yaman İlkokulu Müdürü

 Köksal Banoğlu Alıcı: ben 4 May 2023 Per 10:09 ☆ 🗑️ 📄

Merhaba Çağlar Bey,

Ekli ölçeği araştırmanızda kullanabilirsiniz. Ölçek maddelerinin alt boyutlarına göre dağılımı şu şekildedir:

- 1-12 Vizyoner liderlik
- 13-15 Dijital çağ öğrenme kültürü
- 16-23 Mesleki gelişimde mükemmellik
- 24-26 Sistematik gelişim
- 27-32 Dijital vatandaşlık

Sağlık ve esenlik dilekleriyle,
Köksal Banoğlu

EK-4: Etik Kurulu Kararı

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BAŞKANLIĞI
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :12/05/2023 Toplantı Sayısı: 06 Karar No :2023/193
Araştırmanın Başlığı	Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Özelliklerinin İncelenmesi
Sorumlu Araştırmacı	Prof. Dr. Ertuğrul USTA
Yardımcı Araştırmacı	Lisansüstü Öğrenci Çağlar MAVİŞ
Etik Kurul Kararı	14169 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından “ Uygun ” olduğuna karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR
12/05/2023

Doç. Dr. Ahmet KURNAZ
Başkan

EK-5: Araştırma İzni Yazısı

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-83688308-605.99-80135753
Konu : Araştırma İzni (Çağlar MAVİŞ)

20.07.2023

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığının (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 12/07/2023 tarihli ve E.48178250-300-367047 sayılı yazımız.
c) 20/07/2023 tarihli Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu Tutanağı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Çağlar MAVİŞ'in "Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Özelliklerinin İncelenmesi" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın; Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerinde bulunan ekli listede adı yazılı eğitim kurumlarında görevli yöneticilere eğitim öğretimi aksatmamak ve ilgi (a) Genelgede belirtilen açıklamalara uyulması kaydıyla gerçekleştirilmesi ilgi (c) komisyon tutanağı ile uygun görülmektedir. Müdürlüğümüze bağlı eğitim kurumlarındaki çalışmaların 2023-2024 eğitim öğretim yılı içerisinde tamamlanması zorunludur. Araştırma kapsamında yürütülecek çalışmaların 2023-2024 eğitim öğretim yılında tamamlanmaması durumunda Müdürlüğümüzden tekrar izin alınması gerekmektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçlarının kullanılması, elde edilecek kişisel verilerin gizliliği hususuna dikkat edilmesi ve araştırma sonucunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde elektronik ortamda Müdürlüğümüz istatistik42@meb.gov.tr e-posta adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Arz/Rica ederim.

Mustafa YILMAZ
İl Millî Eğitim Müdürü V.

Ek:

- 1-Genelge (3 Sayfa)
- 2-Katılımcı Onam Formu (1 Sayfa)
- 3-Okul Yöneticileri İçin Anket Formu (2 Sayfa)
- 4-Okul Listesi (12 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:
Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğüne

Bilgi:
Karatay İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne
Meram İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne
Selçuklu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne

Adres : Akçay Mahallesi Garaj Cad. No 4 42020 Karatay/Konya

Beleçe Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (332) 353 30 30
E-Posta : istatistik42@meh.gov.tr
Kep Adresi : meb@im01.kep.tr

Bilgi için: Ali Naci İSİK - 1223
Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
İnternet Adresi : <http://konya.meb.gov.tr> Faks : 3323515940

Bu belge gıvıneli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksognu.meb.gov.tr> adresinden: **F51F-76c8-3eb9-9803-422a** kodu ile teyit edilebilir.

EK-6: Özgeçmiş

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Çağlar MAVİŞ
Doğum Yeri ve Tarihi :
Medeni Durumu :
e-Posta Adresi :
Mesleği : Milli Eğitim Bakanlığı – Okul Müdürü

EĞİTİM BİLGİLERİ

Temel Eğitim : Konya – Ereğli – Kazımkarabekir İlköğretim Okulu
Orta Öğretim : Konya - Ereğli – Ereğli Anadolu Lisesi
Lisans : Eskişehir Osmangazi Üniversitesi – Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans : Necmettin Erbakan Üniversitesi – Eğitim Yönetimi
Yüksek Lisans : Necmettin Erbakan Üniversitesi – Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

YAYINLAR

- Öğretmenlerin Stres Yönetimi ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Makale)
- Öğretmenlerin iş doyumunun çeşitli değişkenlerine göre incelenmesi (Makale)
- Türkiye’de Mobil Öğrenme Alanında Yapılan Araştırmaların Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Makale)
- Küçük Mucitler (Sözlü Bildiri)